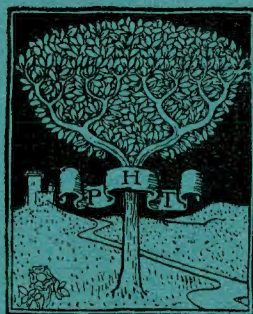

PERSONHISTORISK TIDSKRIFT

1908

UTGIFVEN

AF

PERSONHISTORISKA SAMFUNDET

GENOM

CARL-MAGNUS STENBOCK

SAMFUNDETS SEKRETERARE

ÅRG. X.

HÄFT. 2.

INNEHÅLL

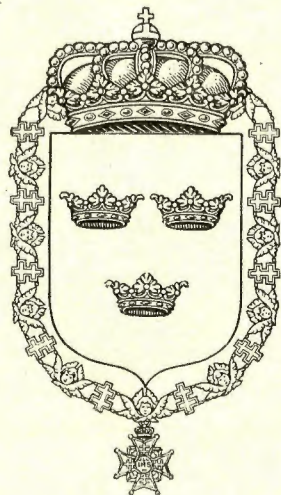
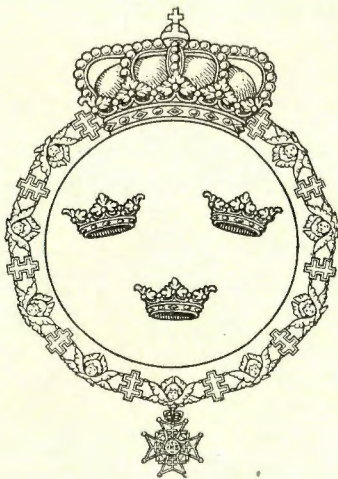
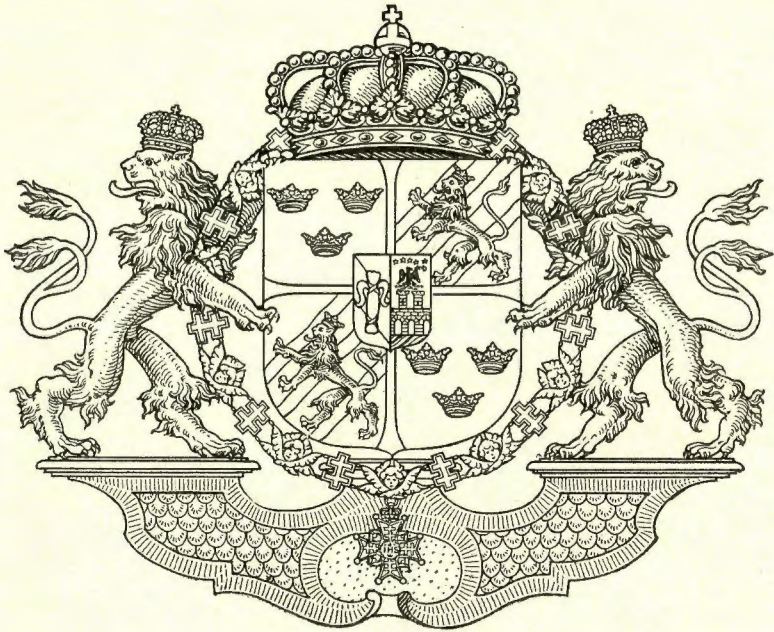
Lag om rikets vapen	sid. 57.
Stockholms öfverståthållare. 23. G. A. Taube. Af N. v. DARDEL	» 59.
När Wrangelska grafkoret vid Skokloster reparerades år 1820. Af O. BERGSTRÖM	» 68.
Två svenska porträtt i Estland. Af C-M STENBOCK . . .	» 73.
De Geerska familjeporträtt	» 74.
Om ätten Barnekows namn och ursprung. Af C-M STEN- BOCK	» 75.
Officerskårer vid tillfälligt uppsatta inhemska regementen under stora nordiska kriget. Af E. LIND AF HAGEBY . . .	» 81.
Riddarhusgenealogierna	» 97.
Recensior af »Släkten Wilskman»	» 100.
Notiser	» 102.
Insända porträttförteckningar (7)	» 102.
V. Örnberg †. Af G. INDEBETOU	» 103.

PORTRÄTT

GUSTAF ADAM TAUBE, KATARINA STENBOCK, KATARINA DE LA
GARDIE, CHARLES DE GEER, EVA KRISTINA OXENSTIERNA,
CHARLOTTA DE GEER.

*För bidrag, som antagas till tryckning, betalar redaktionen 40
kr. per ark.*

Lag om rikets vapen

1 §.

Rikets vapen äro två, stora vapnet och lilla vapnet.

2 §.

Stora riksvapnet består af en genom ett utböjdt guld Kors fyrdelad sköld med hjärtsköld.

Hufvudsköldens fyra fält äro blå, första och fjärde fälten med tre kronor af guld, två ställda öfver den tredje, samt andra och tredje fälten med tre ginbalksvis gående strömmar af silfver, belagda med ett krönt gyllene lejon med röd utsträckt tunga.

Hjärtskölden är klufven i två fält. Första fältet är bandvis tredeladt i blått, silfver och rödt med en däröfver ställd vase af guld. Andra fältet är blått med en i silfvervatten stående bro i tre spann med två krenelerade torn af silfver. Öfver bron sitter en gyllene örn, och i fältets öfversta del synes karlavagnens stjärnbild af guld.

Sköldhållare äro två tillbakaseende lejon af guld med klufna svansar och röda utsträckta tungor. Lejonerna krönas med kunglig krona.

Skölden täckes af en kunglig krona, och kring densamma hänga serafimerordens insignier.

Hela vapnet omgifves af ett vapentält under kunglig krona.

Stora riksvapnet må brukas äfven utan sköldhållare, ordensinsignier eller vapentält.

3 §.

Lilla riksvapnet utgöres af en blå sköld med tre kronor af guld, ställda två öfver den tredje. Skölden är täckt af en kunglig krona och omgifven af serafimerordens insignier. Vapnet må dock brukas äfven utan dessa insignier.

4 §.

Brukar någon offentligen vapen eller märke, som utgör efterbildning af stora eller lilla riksvapnet, sådana desamma blifvit i 2 och 3 §§ här ofvan beskrifna, men i väsentliga delar skiljer sig från det efterbildade, böte från och med 10 till och med 100 kronor. Samma lag vare, där någon till salu håller vapen eller märke som nu sagts.

5 §.

Böter, som enligt denna lag ädömas, tillfalla kronan. Saknas tillgång till böternas fulla gäldande, skola de förvandlas enligt allmän lag.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1909; dock att hvad i 4 § är stadgadt icke skall tillämpas i afseende å dessförinnan registrerad varumärke, så länge skydd därför åtnjutes.

Stockholms öfverståthållare

af

N. v. D.

23. Grefve Gustaf Adam Taube

Bland de talrika ätter mestadels af tyskt ursprung, hvarmed vårt riddarhus efter Östersjöprovinsernas införlifvande med det svenska väldet rikligen förstärktes, har släkten Taube visat sig som en af de lifskraftigaste, liksom den också mera än de flesta låtit tala om sig i vår historia. En af de första af denna ätts till Sverige öfverflyttade medlemmar var Jakob Johan Taube, hvilken vid unga år blef kammarherre hos konung Carl X och slutligen steg till generallöjtnant, guvernör och friherre. Gift med fältmarskalken friherre Gustaf Horns dotter Maria efter lämnade han en enda son, som föddes 1673 och i dopet erhöll namnen Gustaf Adam.

Tidigt gjorde den unge Taube sitt inträde på krigarbanan, i det han endast 11-årig blef utnämnd till kornett och 2 år senare till löjtnant vid M. Wellingsks i Stade förlagda regemente. Då emellertid under Carl XI:s fredliga spira inga krigiska lagrar syntes vara att skörda i Sveriges härar, gick han 1693 vid 20 års ålder i utländsk tjänst och deltog på de mot Frankrike förbundna makternas sida i det nu pågående stora europeiska kriget. Men så snart hans fosterland stod redo att under sin unge hjältekonung ånyo beträda stridens fält, inställde sig Taube åter vid de svenska fanorna och blef ehuru blott 27-årig genast utnämnd till generaladjutant af kavalleriet samt 3 år senare till öfverste för ett värfvad dragonregemente. Vid Narva och Düna, vid Klissow och Pultusk kämpade han med mod och dödsförakt. I drabbningen vid Posen dref han i spetsen för svenskarnes vänstra flygel fiendens högra på flykten och blef svårt sårad. Han utmärkte sig ytterligare vid flera tillfällen under den polska fejden. När det sedan gällde moskoviten, var han äfven med, stred tap-

pert vid Romna, Oposna m. fl. sammanstötningar med fienden och föll efter nederlaget vid Pultava i rysk fångenskap. Men lyckligare än de flesta af sina vapenbröder fick han snart på hedersord återvända till Sverige för att blifva utväxlad mot en rysk öfverste. Af rådet utnämnd till generalmajor bistod han manligen Magnus Stenbock i hans bemödanden att värja Skåne mot danskarnes anfall och ådagalade synnerlig tapperhet i den ärofulla striden vid Hälsingborg. Följande år blef han ock af Carl XII befordrad till generallöjtnant äfvensom till chef för Skånska ståndsdragonerna. 1712 medföljde han Stenbock på dennes tyska expedition och sattes i maj 1713 till guvernör i Wismar.

Då rådet i september samma år fann nödigt sända en »succurs» af 3,000 man till Finland, utsåg det Taube till anförare för den samma äfvensom att i den hemkallade Lybeckers ställe öfvertaga högsta befälet i det af ryssarne hårdt ansatta landet. Värftet var föga lockande. Taube ursäktade sig också »med all makt», men rådet visade sig för en gång myndigt och »befallte honom att rätta sig efter dess ordres». Den tillämnade »transporten» till Finland blef dock af flera orsaker inställd. Taube fick sålunda kvarstanna i Sverige samt bekläddes i början af nästföljande år med överbefälet öfver den härstyrka, som till försvar mot befarade anfall af ryssarne sammandrogs i närheten af Stockholm. Snart erhöll han ytterligare ett maktpåliggande uppdrag, då Carl XII den 2 därpåföljande april från Bender kallade honom att under Knut Posses sjukdom förestå öfverståthållareämbetet i Stockholm. Brevet härom framkom likväl först i oktober samma år, sedan Posse under tiden afidit, då Taube också tillträdde styrelsen öfver hufvudstaden. Vid sidan häraf bibehöll han alltjämt sitt militära befäl, som först 1719 fråntogs honom af sekreta utskottet, just då det hotande ryska anfallet omsider syntes vilja bereda den tappra och erfarne krigaren det bästa tillfälle att visa sig detsamma värdig.

Under tiden hade han 1716 blifvit befordrad till general och jämväl samma år erhållit fullmakt som öfverståthållare, varande den förste, som hedrats med denna höga värdighet utan att dessförinnan eller åtminstone samtidigt hafva förvärfvat rådspurpurn.

I sin egenskap af på en gång hufvudstadens främste styresman och tillika högste befälhafvare öfver den i och omkring den samma förlagda väpnade styrkan intog Taube vid Carl XII:s plötsliga fränfalle 1718 en ställning, som satte honom i stånd att

på ett afgörande sätt ingripa i händelsernas gång. Under nu rådande obestämda tronföljdsförhållanden måste det därför blifva af största betydelse, för hvilken af de två pretendenterna till den svenska kronan, som han förklarade sig. Men hans val härvidlag var för längesedan gjordt. Tidigt synes han hafva ägnat prinsessan Ulrika Eleonora sin tillgifvenhet och af henne omfattats med förtroende. Då denna furstinna stod i begrepp att räcka prins Fredrik af Hessen sin hand men i afgörandets stund hölls tillbaka af fruktan att härigenom förspilla sina utsikter att en gång blifva Sveriges drottning, hade Taube varit en af dem, hvilkas råd hon i denna för henne så viktiga sak inhämtat. Han hade då gjort allt för att häfva hennes betänkligheter, och helt visst hade denna hans ifver ingalunda skadat hans sak hos den, som kort därefter blef hennes gemål. Säkert är, att Taube snart nog framträder som en af prins Fredriks hängifnaste anhängare och mest betrodde rådgifvare. Betecknande härvidlag är ock, att den budbärare prinsen sände sin gemål med den märkliga nyheten om kung Carls död genast efter sin ankomst till hufvudstaden begaf sig till Taube för att först därefter i hans sällskap uppsöka prinsessan och lämna henne del af densamma. Härigenom blef Taube också själfället en af dem, med hvilka Ulrika Eleonora efter att hafva hämtat sig från den af sorgbudskapet framkallade första våldsamma sinnesrörelsen omedelbart öfverlade om de åtgärder, som borde vidtagas för att sätta henne i besittning af den ifrigt åtrådda kronan. Det gällde härvid framför allt att handla med snabbhet och kraft. Styrkt af Taubes råd och stödd på hans mäktiga hjälp lyckades också prinsessan utan svårighet förmå senaten redan följande dag att erkänna henne som drottning. Det föredöme, som sålunda gifvits af rikets högsta ämbetsmyndighet, följdes inom kort af såväl hären som ständerna, ehuru visserligen detta deras bifall måste köpas med uppoffrandet af det nu bland alla samhällsklasser i grund förhatligt vordna enväldet, och Carl XI:s dotter sålunda låta sig nöja med en konstitutionell regents jämförelsevis blygsamma ställning.

Taubes vid tronskiftet ådagalagda verksamma nit förblef ingalunda obelönadt. Sålunda var han en af de första, som af den nya drottningen redan i slutet af 1718 inkallades i rådet till denna under Carl XII:s regering i såväl anseende som inflytande djupt sjunkna institutions upphjälpande och förstärkande. Ej långt här- efter hugnades han jämväl med greflig värdighet samt utnämndes till fältmarskalk och generalguvernör i Estland. Sistnämnda land

befann sig emellertid i zarens våld, och denne skulle också nogsammt sörja för, att den nye generalguvernören ej behöfde brådska med att taga sin sålunda erhållna post i besittning, bevarande härigenom hans tjänster åt Sveriges hufvudstad.

Den uppgift, som i främsta rummet mötte, som snart sagdt med bjudande nödvändighet påtvang sig den nya regering, bland hvars medlemmar Taube vid denna tid torde varit en af de inflytelsearikaste, var förvärfvande af fred åt det af krigets alla olyckor så länge och så svårt hemsökta landet. Att emellertid denna efterlängtade fred ej stod att vinna utan ansenliga uppoffringar var tydligt och klart. Genom frivillig landafträdelse till någon af de mera betydande motståndarne hoppades man likväl kunna köpa sig dennes verksamma bistånd mot de öfriga och härigenom rädda en afsevärd del af det byte, som redan faktiskt befann sig i fiendernas våld. Sympatierna vände sig härvid snart allmänt mot Englands konung, hvars anspråk på landförvärf voro jämförelsevis måttliga och som genom sin starka flotta och sina öfriga stora maktmedel syntes vara i stånd att kunna bringa Sverige verksam hjälp i främsta rummet mot det fruktansvärda Ryssland. De försäkringar om understöd, som konung Georgs härvarande sändebud med hänsyn till ett ifrågasatt förbund afgaf, befunnos likväl skäligen sväfvande och obestämda. Taube erhöi därför af regeringen i uppdrag att söka förmå den förbehållsamme diplomaten till en mera bindande förklaring och han kunde också snart till sina medbröder i rådet frambära den hugnesamma underrättelsen, att gesandten för honom uttryckligen tillkännagifvit, att konungen hans herre mot afrädelse af Bremen och Verden skulle ej blott bistå Sverige med penningar och vapenmakt utan äfven skaffa det dess öfriga förlorade provinser åter. Väl voro de blott muntligt gifna dessa löften och ingen säkerhet fanns att de af vederbörande skulle bekräftas, men de klingade dock så lockande, att man genast beslöt inleda fredsunderhandlingar med den brittiske monarken, underhandlingar, som förda alltjämt med samma sorglösa godtrogenhet snart nog under det mäktiga intrycket af den skräckinjagande underrättelsen om en annalkande rysk flotta ledde till afslutande af ett fredsfördrag på de af England äskade villkoren, utan att likväl denna makt någonsin affordrades ett bestämdt löfte om väpnadt bistånd mot den väntade moskoviten. Man synes hafva nöjt sig med Taubes försäkran, att engelska sändebudet visat honom ett bref från kung Georg, hvori denne förklarar, att

*TAUBE. Königl. Schwedischer
General - Lieutenant.*

GUSTAF ADAM TAUBE
ÖFVERSTÅTHÅLLARE I STOCKHOLM 1716—1732.

KOPPARSTICK I ANTELLSKA SAML. I HELSINGFORS.

Ryssland aldrig skulle behålla något i Östersjön. Följderna af den lättrogenhet och oskicklighet, Taube och hans medunderhandlare härvid ådagalagt, framträdde också inom kort med fruktansvärd tydlighet, då den ryska flottan fick på det grymmaste förhärja det svenska kustlandet, utan att en hitsänd engelsk eskader gjorde något för att förhindra dess barbariska framfart. Att engelskt guld blifvit bland de svenska underhandlarna rikligen utdeladt synes ovedersägligt, huruvida det äfven väsentligen inverkat på förhandlingarnes resultat är ej lika lätt att afgöra.

Ännu byggde man emellertid trots allt sitt hopp på England, ej blott på dess flotta och härsmakt utan kanske än mer på dess statskonst, med hvars hjälp man trodde sig kunna blifva i stånd att samla alla de makter, för hvilka Rysslands utomordentliga tillväxt måste utgöra en fara, till gemensam kamp mot den barbariske inkräktaren. Prins Fredrik, som under sin gemåls regering, synes varit utrikespolitikens egentliga ledare, uppgjorde också nu med Taube och de öfriga militära rådsherrarne samt i samråd jämväl med de engelska och franska gesandterna i ofvannämnda syfte en plan till en »concert» mot zaren. Det storartade af de lifligaste förhoppningar omfattade företaget strandade likväl snart mot de europeiska kabinetternes kortsynthet och inbördes misstroende. Prinsen och hans rådgifvare förlorade likväl icke ännu modet. Man måste i sanning beundra den ihärdighet, hvarmed dessa män i det längsta sträfvade att rädda hvad som ännu möjligen räddas kunde af det förr så lysande östersjöväldet. Landtgreffen af Hessen kom nu sin son till hjälp och framlade ett förslag, gående ut på att i Tyskland söka uppbringa en anseelig härstyrka till Sveriges undsättning. För att befordra detta nya uppslags förverkligande affärdades nu Taube till Cassel äfvensom till Hannover, där konung Georg vid denna tid befann sig. De sålunda uppväckta nya förhoppningarne blefvo emellertid äfven de snart obarmhertigt gäckade. Taubes beskickning blef dock icke utan betydelse, i det han på sidan om sitt hufvuduppdrag med mycken ifver synes hafva inlåtit sig i äfven andra underhandlingar åsyftande dels ett förstärkande af den svenska konungamakten dels tronföljdens försäkrande åt det hessiska huset. Hans nit för detta furstehus skall ock af landtgreffen hafva frikostigt belönats.

Lämnadt åt sitt öde af Europa måste Sverige efter att hafva uttömt sina sista hjälpmedel gå under oket och antaga Rysslands ytterligt hårda fordringar. Härmed var då omsider den af alla

så varmt åtrådadt freden vunnen, men den stillade yttre kampen skulle snart aflösas af inre strider. Prins Fredrik, som genom sin gemåls frivilliga tillbakaträdande och sina vänners ej minst Taubes nitiska ansträngningar 1720 fått Sveriges krona på sig öfverlåten, röjde snart tydligt nog sin åstundan att söka utvidga dess genom den nya regeringsformen väl kringskurna myndighet, och vid dessa bemödanden stod Taube som alltid sin kunglige vän och gynnare troget bi. Den nyvunna friheten ägde emellertid talrika hängifna anhängare, beslutna att kämpa till det yttersta för dess heliga sak. Å ömse sidor rustade man sig nu med iver till den riksdag, som gick att sammanträda år 1723. Här skulle den afgörande striden stå. Det visade sig dock snart, att konungens motståndare voro honom vida öfvermäktiga. Af hela rådsförsamlingen var Taube den enda, som sökte befordra hans planer, och inom de tre främsta stånden ägde frihetsvännerna nu jämväl förstärkta af hertigens af Holstein anhängare en betydande majoritet. Endast bondeståndet visade sympatier för en stark konungamakt, men dess yrkanden på en författningsändring uti ifrågavarande syfte mötte ett så bestämdt och energiskt motstånd, att kung Fredrik snart fann för godt att falla till föga och helt och hållet underkasta sig ständernas myndighet, låtande för framtiden alla maktutvidgningsplaner fara.

I den så snöpligt tillintetgjorda rojalistiska rörelsen hade Taube varit en af de främste deltagarne. Samma nit synes han hafva ådagalagdt äfven vid öfriga tillfällen, då det gällde att förfäkta hans höge beskyddares intressen, därvid dock understundom hans tjänstvillighet torde fört honom väl långt. Så finnes han i syfte att förhindra den på grund af bristande vörndnad mot Fredrik 1719 ur rådet utstötte grefve Gustaf Cronhielms återupptagande i den höga församlingen hafva låtit förmå sig att emot denne högt förtjante man frambära vissa beskyllningar för landsförrädiska stämplingar, ehuru dessa uteslutande ledde sitt upphof från en illa beryktad och själf för förräderi häktad präst Brenner. Denne vidgick också snart falskheten af sin anklagelse, men uppgaf samtidigt, att han af Taube och några andra af konungens vänner blifvit till densamma förledd, likvisst utan att kunna på något sätt styrka detta sitt påstående.

Att det holsteinska partiet, som fylkade sig kring Ulrika Eleonoras forne medtäflare om svenska kronan hertig Carl Fredrik af Holstein och arbetade för att få denne furste utkorad till Sveriges tronföljare eller rent af konung, från första stund i

Taube skulle finna en afgjord motståndare var själfklart. Hertigens nära förbindelse med det ryska kejsarhuset i förening med det i landet rådande missnöjet med konung Fredrik gifvo emellertid efter hand detta parti en styrka och betydelse, för hvilka snart sagdt allt motstånd tycktes gifva vika. I rådet stod Taube ånyo ensam helt på konungens sida. Men äfven han synes ett ögonblick af missmod gripen röjt en viss benägenhet att låta sig af ryska löften och förespeglingar lockas öfver till fienden. Hans tvekan torde dock icke räckt länge, han bemästrade snart sin svaghet och förblef sedan till sin död sin konungslige vän och välgörare obrottsligt trogen. Då den store statsmannen Arvid Horn, inseende de faror för Sveriges frihet och själfständighet, som det i Rysslands ledband gående holsteinska partiets alltmer öfverhandtagande herravälde kunde medföra, omsider beslöt sig för att energiskt bekämpa detsamma och söka krossa dess makt, var Taube en af de rådsherrar, som härvid lånade honom sitt stöd och med hvilkas bistånd han också lyckades genomdrifva, att svenska regeringen anslöt sig till det mot Ryssland med flera makter riktade s. k. hannoverska förbundet. Detta af ständerna sedan bekräftade beslut blef i själfva verket ett dräpslag för det holsteinska partiet liksom ock för alla planer att med dess hjälp göra Sverige till en rysk vasallstat. Det blef ock utgångspunkten för en tidrymd af rik inre utveckling och fredlig förkofran under Horns numera nästan allsmåktiga inflytande, en tidrymd, som berättigar den i allmänhet så förkättrade frihetstiden till en ärofull plats i Sveriges historia. Under det tidigare och tillika mest lysande skedet af den Hornska styrelsen blef det äfven Taube förunnadt att vid denne stormans sida taga del i hans välsignelserika, fosterländska arbete.

Ehuruväl de politiska striderna torde åtminstone tidtals i främsta rummet lagt beslag på hans kraft och intresse, synes Taube äfven som öfverståhållare hafva visat sig nitisk och verksam. Under den tid, han stod i spetsen för hufvudstadens förvaltning, tillkommo sålunda flera viktiga densamma rörande författningar såsom en förordning om borgmästare- och rådmansval, en byggnadsordning, ett reglemente angående brandväsendet m. m. I samband härmed inrättades nu en ständig brandvakt, brandredskapen förbättrades och tornväktare tillsattes, som dag och natt skulle tjänstgöra. Spinnhuset, om hvars anläggande beslut redan 1698 fattats, blef nu omsider uppfördt å en å Långholmen härför inköpt lägenhet. För kommunikationsväsendet inom staden

sörjdes genom införande af hyrvagnar och »portechaisers». De under krigsåren afstannade arbetena å den nya slottsbyggnaden återupptogos 1728. En navigationsskola inrättades. Härjämte blef Ladugårdslandet, som alltsedan 1600-talets midt begynt bebyggas, nu i judiciellt hänseende förenadt med Stockholm, och under den snillrike Polhelms ledning påbörjades de långvariga, med stora svårigheter förbundna reparationsarbeten å Söder sluss, som omsider skulle hafva till följd densammes fullständiga ombyggnad.

Redan innan Taube blef Stockholms främste ämbetsman, synes han hafva åtnjutit dess borgares stora aktning och sympatier, hvilket framgår däraf, att dessa vid blotta underrättelsen om hans utnämning till chef för »succursen» till Finland 1713 förklarade sig benägna till ansenliga försträckningar till detta företags befrämjande. Ett bevis, att det goda förhållandet alltjämt fortfarit, är att han som öfverståthållare af stadens borgerskap i gifva erhöill det s. k. Hermannis hus vid Liljeholmen sedermera bekant som värdshus under namnet Johannisberg.

Efter att i 18 år hafva fört styrelsen öfver Sveriges hufvudstad afled han därstädes den 14 oktober 1732 59 år gammal.

Den offentliga moralen synes under 1700-talet icke hafva befunnit sig på någon synnerligen hög ståndpunkt. Att af utländska makter mottaga penningegåfvor, som ofta stego till ansenliga belopp, var bland tidens statsmän en snart sagdt allmän osed, och Gustaf Adam Taube utgjorde för ingen del något undantag från regeln. Huruvida och i hvad mån han i särskilda fall låtit sin verksamhet bestämmas af de sålunda erhållna skänkerna, torde emellertid icke med lika visshet kunna afgöras. Han säges väl hafva varit i hög grad egennyttig, och omständigheter saknas nog icke, som kunna gifva stöd åt en dylik beskyllning, men å andra sidan förmäles det äfven om honom, att han tillbakavisat betydande penninganbud, gjorda i syfte att förmå honom att öfvergifva kung Fredriks sak och i stället sluta sig till det holsteinska partiet. Den trohet och hängifvenhet, hvarmed han under hela sin offentliga bana omfattade sin kunglige väns och välgörares intressen, är utan tvifvel det vackraste draget i hans karaktär och kastar ett försonande skimmer öfver hans eljest föga sympatiska gestalt, höjer honom öfver den vid denna tid så talrika skaran af hänsynslösa lycksökare, alltför ofta färdiga att för vinnande af egen fördel svika sin partifana och sälja sin öfvertygelse. Ehuru visserligen hvarken

som statsman eller fältherre af större betydhet, ehuru i moraliskt hänseende långt ifrån oförvitlig, har han dock efterlämnat minnet af en modig, dugande, kraftfull och sin konung med osviklig trohet tjänande man.

Gift med Anna Dorotea von Fersen hade han med henne två döttrar samt en son, hvilken steg till generaladjutant och hofmarskalk.

När Wrangelska grafkoret vid Skokloster reparerades år 1820

Af sakkunniga personer, till hvilka jag framställt den frågan, huruvida det vore dem bekant hvilka de personer äro som ligga begrafna i det Wrangelska grafkoret vid Skokloster, har jag vanligen fått till svar, att man ej vet det, ty i grafkoret, som är igenmuradt, hvarken får eller kan man komma in. Som jag emellertid är i besittning af en handling¹⁾, som just omnämner de däri begrafna, har jag känt ett behof af att låta den personhistoriskt intresserade allmänheten få del af hemligheten, om den här nedan vill följa mig in i den dystra griften för att se hvad den gömmer.

Den sedan såsom fältmarskalk bekante Herman Wrangel hade den 27 augusti 1611 erhållit Skokloster med underlydande i donation. Under åren 1620—1624 lät han, »förbättra och renovera» Skoklosters kyrka och sedan uti och vid dess sydöstra hörn bygga sig ett grafkor, hvilket dock icke blef fullkomligt färdigt förrän år 1639. För detta ändamål blef den främsta fjärdedelen af södra sidoskeppets yttermur och hvalf nedbruten, och det åttkantiga grafkoret, som till en stor del skjuter ut på södra sidan framom kyrkans plan, afskildes från koret med en mur, hvarå dock gjordes en stor ingångsport²⁾. I detta grafkor, hvars vackra tak betäcktes med koppar, begrofvos under årens lopp, förutom Herman Wrangel själf, flera af hans familj såsom sonen grefve Carl Gustaf Wrangel och många af dennes barn. Herman Wrangels dotter Margareta Barbara insatte en anseelig och tillräcklig penningesumma i Tyska församlingens i Stockholm kyrkokassa till under-

¹⁾ Organisten Winge i Sko församling uppsatte nämligen i egenskap af ögonvitne till grafkorets reparation år 1820 därom en beskrifning, hvilken han på 1840-talet lämnade åt fornforskaren Richard Dybeck. En samtida afskrift af denna berättelse har för åtskilliga år sedan kommit i min ego och det är den som ligger till grund för denna uppsats.

²⁾ Af okänd anledning lät församlingens kyrkoherde, prosten Magnus Wiberg, död 1807, mura igen ingången.

håll af grafkoret med allt hvad därtill hör, men det oaktadt förföll det så småningom och var nog ej vidare prydligt att skåda, då konung Carl XIV Johan, åtföljd af sin son kronprins Oscar, torsdagsaftonen den 12 aug. 1819 betraktade det.

Genom majoren vid Upplands regemente Magnus Poignants¹⁾ verksamhet och drift blef under sommaren 1820 ändtligen den högst nödvändiga och länge påtänkta reparationen af ifrågavarande grafkor verkställd. Denna reparation skulle i början endast sträcka sig till korets yttre sidor, men vid närmare undersökning befanns själfva grundmuren inuti grafven, bestående af tegelsten, rundtomkring sönderrasad och af fukt så förvittrad, att själfva hvalfvet hotade att instörta. Nödvändigheten af en inre reparation anmäldes genast hos Tyska församlingens skolråd, som då uppdrog åt en af sina ledamöter, grosshandlaren Gödeke, att på ort och ställe undersöka bristfälligheterna, hvarpå erforderlig sandsten utsändes från Stockholm till inläggning af ny grundmur. Arbetet utfördes af slottsmuraren Anders Corin.

Enär, såsom blifvit nämndt, ingången till grafven från kyrkans kor blifvit igenmurad, beslöts att utifrån upphugga det södra gallret och genom öppningen upphämta de i grafven befintliga kistorna, hvilket var alldeles nödvändigt för att kunna rensa grafven från förruttnade ämnen och inlägga den nya grundmuren. Detta skedde den 7 september 1820. Kistorna uppbyros och insattes under reparationen i kyrkan.

Winge berättar vidare:

»Nu befanns, att i denna graf blifvit nedsatta 24, tjugufyra större och mindre personer och barn af den Wrangelska Familjen. 3:ne större kistor och 3 mycket små barnkistor, hvaribland några öfver 200 år gamla, befunnos sönderfallna och till det mesta uppruttnade, och liken så förtärda, att föga spår derefter voro synbara. Orsaken till dessa kisters totala förruttelse fanns vara den, att de varit helt enkla ekbredskistor, utan några fodral, endast öfverdragna med svart sammet; äfvensom underlåtenhet att rensa grafven från svamp och fuktighet i synnerhet bidragit att fullborda denna förödelsens styggelse. De öfriga 12 (18) kistorna äro väl behållna. Deribland äro dock 2:ne barnkistor af enkla ekbräder med svart öfverdrag; men de andra 16 äro dels af koppar, dels af Engelskt tenn och bly af högt värde, utmärkt väl och dyrbart arbetade, med gjutna och starkt förgyllda Christus-bilder på locken, en del af den tyngd, att 6 karlar med möda förmådde lyfta dem. Den 22:dra September var grafvens inre reparation fullbordad, hvarefter kistorna åter nedsattes och intaga i grafven följande ordning:

¹⁾ F. 1772, d. 1846.

På Vestra sidan:

1:mo *Fru Maria Christina Königsmark*, född den 28:de Aug. 1638, död den 17 Sept. 1691¹⁾. Kistan, den sista som blifvit införd, är mycket stor med svart sammetsöfverdrag och starkt förgyllda ornament. Denna fru Königsmark var Herman Wrangels dotter och gift med Fälttygmästaren och General-löjtnanten, Grefve Christoffer Königsmark.

2:do *Herman Wrangel*, Fältmarskalk, General Guvernör m. m., f. 1587, död på Skokloster den 10 Dec. 1643. Kistan som tillföre varit öppnad, blef äfven vid detta tillfälle öppnad, och befanns liket mycket starkt balsameradt, ännu efter 177 års förlopp alldeles bibehållet, liggande svept i en fotsid svart sammetsrock, hvarpå ännu ingen brista finnes. Sjelfva anletsdragen synbara och skägget oförmultadt, näsan icke en gång nedfallen.

3:o *Carl Gustaf Wrangel*, Grefve af Salmis, Riksmarskalk, Sveriges Rikes Råd, General-Fältherre m. m., född den 13 Dec. 1613, död den 27 Juni 1676. Kistan, buret af 6 st. gripar, är öfverdragen med rödt sammet. På sidorna af locket synes Riksmarskalk-stafven i kors med ett svärd, och på sidorna af kistan grefvens 16 anors vapen. Denne Grefves hufvudbanér, omgifvet af hans 16 anors vapen, sitter i kyrkan, öfver dörren till sacristian.

4:to *Hans Grefvinnna, Fru Anna Margaretha von Haugwitz*, född den 18 Jan. 1622, död den 20:de Martii år 1673. Kistan, öfverdragen med rödt sammet, har starkt förgyllda ornament och grefvinnans 32 anors vapen på sidorna.

5:to *Carl Philip Wrangel*, Grefve af Salmis, född 16:de Julii 1648 i Bäjjern, död i London den 13 April 1668²⁾. Kistan mycket väl arbetad med 16 anors vapen på sidorna, sitter midt i kyrkan högt upp under hvalfvet på norra sidan.

6:to *Hannibal Gustaf Wrangel*³⁾. Kistan, som är af bly, har följande inskription: »Hic jacet Hannibal Gustavus Wrangel, infans Generosissimis parentibus, Patre Carolo Gustavo Wrangel Excercitibus Svecicis Generali, A matre Anna Margaretha ex nobilissima familia Hauwitzica, natus anno 1641 die 17 Sept., et anno 1643 die 8 Januarii circa X vespertinum Lüneburgi placide in Domino expiravit.»

7:o *Herman Wrangel*³⁾, Grefve af Salmis, född den 3 April 1661, och död den 16 Maj samma år. Liten kopparkista, som står ofvanpå den förra.

8:vo *Augustus Gideon Wrangel*³⁾, Grefve af Salmis, född år 1640, död år 1649. Kistan af bly med 16 anors vapen på sidorna af locket, skönt arbete, står på fadrens kista n:o 3.

9:no *Achilles Wrangel*³⁾, Grefve af Salmis, född år 1643, död år 1649. Kistan alldeles lika med den föregående, och med 16 anors vapen, står ofvanpå moderns, el:r N:o 4.

¹⁾ Hennes födelse- och dödsår samt dag äro ej angifna i Sv. Ad. Ättartaflor.

²⁾ Tiden för hans födelse och död ej angifna i Sv. Ad. Ättartaflor.

³⁾ Denne är en af de Carl Gustaf Wrangels fyra söner, som hvarken med namn eller data är angifven i Sv. Ad. Ättartaflor.

På östra sidan:

10:mo *En stor kista*¹⁾, utan några inscriptioner och utan Christus-bild på locket, af koppar med svart sammet öfverdragen.

11:mo *En stor kopparkista* med följande ofullständiga inscription: Die Hochwohlgeborne Gräfin und Fräulein . . . ist geboren in Stockholm den 3 Maji 1643.» Kistan har varit buren af 6 stycken gjutna serapher med förgyllda vingar; men, som dessa lossnat ifrån sina dubbar, så blefvo de nu satta ofvanpå kistans lock.²⁾

12:mo *Fröken Augusta Aurora Wrangel*, grefvinna af Salmis, född den 5 Junii 1658, död den 27 Januarii 1690. Den sista af C. G. Wrangels barn.³⁾

13:mo *Johan Fredrik Wrangel*, Friherre till Lindeberg m. m., född i Stockholm den 22 Juli 1640, död i Paris den 19 Maji 1662⁴⁾. Kistan af koppar med 16 anors vapen på sidorna. På locket står: Anno 1663. Denne Friherres hufvudbanér sitter, omgifvet af hans 16 anors vapen, midt i kyrkan, högt upp under hvalfvet på södra sidan. Han var son af fältmarskalken Herman Wrangel och hans 3:dje fru, Amalia Magdalena af Nassau Wianden.

14:mo *Fröken Charlotta Emilia Wrangel*, Grefvinna af Salmis, född i Wolgast den 24 Aug. 1652, död den 12 Julii 1657.⁵⁾ Kistan af Engelskt tenn, utmärkt skönt arbetad, med förgyllda ornament och fyra vapen på hvardera sidan.

15:mo *Fröken Christina Wrangel*, Grefvinna af Salmis, född i Uppsala år 1654, död den 22 Julii 1657⁵⁾. Kistan alldeles lika med den föregående.

16:mo *En liten kopparkista*, som står ofvanpå svarta kistan N: 10, med följande inscription: »Der Hochwohlgeborne Herr Carl Ludevig Friherre von Putbus ist geboren zu Nôtebeck in Schmaland den 20 Jan., gestorben daselbst den 22 Jan. 1679⁶⁾».

17:mo *En mindre träkista*⁷⁾, med svart öfverdrag utan namn och årtal, och

18:mo *Äfven en mindre träkista* med dylikt öfverdrag och årtalet 1643.

Dessa 2:ne sistnämnda kistor stå, utan att synas genom gallren, invid den igenmurade nedgången tillika med fragmenterna af de sönderfallna kistorna och förmultnade liken. Det synes högst troligt att i

¹⁾ Möjligen ligger häri Herman Wrangels 2:dra fru Katarina Gyllenstjerna.

²⁾ Det är väl sannolikt, att med henne menas Herman Wrangels dotter, Margreta Barbara, som dog ogift och hade donerat penningar till grafkorets underhåll.

³⁾ Hennes födelse- och dödsår äro ej angifna i Sv. Ad. Ättartaflor.

⁴⁾ Dessa data finnas ej angifna i Sv. Ad. Ättartaflor.

⁵⁾ Denna dotter till Carl Gustaf Wangel finnes ej upptagen i Sv. Ad. Ättartaflor.

⁶⁾ Denne var utan allt tvifvel en son till friherre Ernst Ludvig von Putbus, gift 1678 $\frac{7}{4}$ med Eleonora Sofia Wrangel.

⁷⁾ Denna innehåller måhända den Carl Gustaf Wrangels lille son som begrofs 1646 $\frac{7}{6}$ härstädes (Joh. Maur. Wrangels bjudningsbref 1646 $\frac{13}{5}$ till greve Abraham Brahes änka Elsa Gyllenstjerna. Söklosterarkivet).

2:ne af de större förmultnade kistorna hafva två af fältmarskalken Herman Wrangels fruar legat, ty ibland gruset påfanns en plåt, starkt förgyld, med inscription.

»Den Wälborna Fru, Fru Margaretha Grip, boren Friherre-dotter till Wines och Tärna, Fru till Skogklöster och Lerieholm, hvilken blef född på Wines gård anno 1586 den 12 Aprilis och afsomnader på Sko gård den 13 Decembriis 1624, mellan 3 och 4.»

Fältmarskalkens 2:dra fru var Catharina Gyllenstjerna, dotter af Carl Ericsson Gyllenstjerna. Hon dog kort efter sin första barnsäng.¹⁾ Hans 3:dje fru var Amalia Magdalena Grefve-dotter af Nassau Vianden, Katzenelnbogen, Dietz och Dillenburg. Hon blef andra gången för-mäld med Pfalz Grefven Christian August till Sutzbach, och således icke här begravnen.

På en af de små sönderfallna kistorna stod årtalet 1617.

Vid denna reparation blef grafkoret äfven invändigt ånyo hvit-struket och porten till detsamma, mycket bristfällig, lagad och upp-putsad. Vattenfallen i fönstren blefvo utvändigt plåtslagna och jern-luckor, med lås försedda, sattes för samteliga galleröppningar, hvilka likväl under sommartiden skola stå öppna. Denna är troligen den första stora reparation, som å denna graf blifvit verkställd sedan dess nybyggande.»

Genom detta meddelande antager jag, att uppgifterna om grefve Carl Gustaf Wrangels alla barn för första gången hafva blifvit offentliggjorda.

¹⁾ Se sid. 4 not 1. Hon var nämligen icke, såsom det uppgifves i Svenska Adelsns Ättartaflor, moder åt både Johan Maurits och Adolf Herman Wrangel. Johan Mauritz var son till Herman Wrangels 1:sta fru Margareta Grip.

Otto Bergström

Två svenska porträtt i Estland

På det estländska slottet *Kolk*, för närvarande som fideikommiss tillhörigt grefve *Michael Stenbock*, förvaras bland andra familjporträtt de två här återgifna.

På det ena porträttet läses: *Catharina Stenbock Regina Sveciæ R^{is} Gustavi I Coniux año 1560*. Det är också utan tvifvel ett samtida porträtt af denna drottning — för öfrigt det enda original — måladt af okänd konstnär något senare än 1560. Årtalet anger endast tidpunkten då drottningen blef änka.

Det andra här återgifna porträttet får sitt särskilda intresse genom signaturen med årtal längs ned till vänster på pelaren, där att döma af en fotografisk afbildning står: *Elbfas F. 1642*.

Hittills har intet enda signeradt eller ens dokumentariskt styrkt porträtt af den flitigt anlitade porträttören Jakob Henrik Elbfas varit känt (jfr *O. G-g i Nord. familjebok* under *Elbfas* och *N. Sjöberg* i *Svenska porträtt i offentliga samlingar. 2. Gripsholm. Vasatiden*).

Jag ber att få fästa uppmärksamheten äfven på att det De la Gardieska vapenmotivet (*halfmåne och två korslagda stafvar*) på ett lika öfverraskande som vackert sätt blifvit behandladt som broderi längs med hela framvädens midt och nedre kant.

Enligt traditionen återger porträttet dragen af *Kristina Katarina De la Gardie* (f. 1632 † 1704); dotter till *Jacob De la Gardie* och *Ebba Brahe*, samt andra gången gift med *Gustaf Otto Stenbock*. Genom arf ägarinna till betydande gods i Estland stiftade hon det stenbockska fideikommisset *Kolk* och har därför haft stor betydelse i familjetraditionen. Nu finns det på *Kolk* ännu ett porträtt (knäfigur), som anses föreställa *Gustaf Otto Stenbocks* maka. Då denne var två gånger gift, ansågs den mindre i ögonfallande knäfiguren vara hans första maka *Brita Horn af Åminne* och den ståtliga helfiguren *Kristina Katarina De la Gardie*. Men porträttet som visar dragen af en ung kvinna är måladt 1642, alltså vid en tidpunkt då den sistnämnda endast var 10

är gammal. Det kan sålunda icke vara hon. Vapenmotivet i dräkten visar emellertid att traditionen dock så till vida haft rätt, att det måste vara en medlem af ätten De la Gardie. Man gissar då på *Katarina De la Gardie* (f. 1616 † 1680) dotter till *Johan De la Gardie* och *Katarina Oxenstierna*, gift 1634 med *Fredrik Stenbock*.

Då deras son *Johan Gabriel Stenbock* dog barnlös, har porträttet kommit i *Magnus Stenbocks* ättegrens ägo och slutligen hamnat på *Kolk* i Estland.

Carl-Magnus Stenbock

De Geerska familjeporträtt

II

I första häftet af denna tidskrift för år 1907 ha några reproduktioner meddelats af porträtt ur den värdefulla samling, som äges af ryttmästaren friherre Gustaf De Geer. Såsom fortsättning följa nu bilderna af följande personer:

4) *Charles De Geer*. Född 1720; son till Jean Jacque De Geer och Jaqueline Cornelia van Assenfeldt. Ryktbar entomolog; hofmarskalk; innehafvare af Leufsta fideikommiss. Död 1778.

5) *Eva Kristina Oxenstierna af Eka och Lindö*. Född 1699; dotter till Åke Oxenstierna och J. E. De Geer. Gift med kammarherren och öfverintendenten Louis De Geer till Finspång. Död 1750. Hennes mans porträtt är reproduceradt i O. Levertings arbete om porträttmålaren Gustaf Lundberg (1902).

6) *Charlotta De Geer af Leufsta*. Född 1746; dotter till hofmarskalken friherre Charles De Geer och Katarina Charlotta Ribbing; gift med generallöjtnanten och landshöfdingen friherre Anders Rudolf De Rietz; död 1820. Mannens porträtt finnes afbildadt i denna tidskrift, h. 3—4 för 1906.

KATARINA STENBOCK
GUSTAF I:s TREDJE GEMÅL
(1535—1621)

OLJEMÅLNING AF OKÄN D KONSTNÄR. KOLK I ESTLAND.

KATARINA DE LA GARDIE
GIFT MED FREDRIK STENBOCK
(1616—1680)

OLJEMÅLNING AF ELBFAS. KOLK I ESTLAND.

CHARLES DE GEER,
FRIH. TILL LEUFSTA, HOFMARKSKALK,
FÖDD 1720 † 1778.

(OLJEMÅLNING AF J. M. QUINCHARD. TILLHÖR FRIH. GUSTAF DE GEER.)

FRIHERRINNAN EVA KRISTINA DE GEER,
FÖDD OXENSTIERNA 1699 † 1750.
(OLJEMÅLNING, TILLHÖR FRIH. GUSTAF DE GEER.)

FRIHERRINNAN CHARLOTTA DU RIETZ,
FÖDD DE GEER 1746 † 1820.

(PASTELL, TILLHÖR FRIH. GUSTAF DE GEER.)

Om ätten Barnekows namn och ursprung

Stiernman anser i sin *Matrikel öfver Svea rikets ridderskap och adel*, att ätten *Barnekow* härstammar »från Landt-Rügen och Pomern . . ., sedermera har den derifrån utgrenat sig til Danmarck och Sweriges».

I *Samling af åtskilliga Handlingar och påminnelser III* omnämner *Lagerbring* emellertid en by vid namn *Barnekow* i Mecklenburg och gör den till ättens stamgods. Därmed fastslår han, att frändskap funnits mellan alla *Barnekowar*, såväl i Mecklenburg som i Pommern, en åsikt som sedan i en eller annan form öfverallt gått igen i våra släktböcker.

Jag antecknar här de viktigaste formuleringarna af ätten *Barnekows* ursprung.

Anreps ättartaflor: »En gammal adel. ätt på Rügen och i Pommern, derifrån den utgrenat sig till Danmark och Sverige. Redan år 1372 var en *Daresleff Barnekow* en namnkunnig man vid Hertig *Bogislai* hof; och Ravn *Henric* samt *Olrich Barnekower* finnas hafva, såsom Svenska Riks-Råd, underskrifvit *Kon. Albrechts* stadga år 1375, af hvilken Konung de blefvo i riket indragne.»

I *Adelskalendern* har *Anrep* och efter honom *grefve Lewenhaupt* förkortat dessa rader till ett mera allmänt och försiktigt »*Urg. adlig ätt från Wenden*».

Klingspors vapenbok: »Ätten härst. fr. Pommern och Rügen, der den genom handlingar är känd redan 1311. En mecklenburgisk gren förekommer i urkunder sedan 1236; denna för i rött fält ett svart vädurshufvud och på hjelmen ett dylikt mellan ett par svarta vingar.»

Friherre Leijonhufvud skrifver i *Svensk adelskalender*: »Ätten härstammar från *Henrik Barnekow*, hvilken var riddare på 1300-talet och hertig *Albrecht* den stores af Mecklenburg förmyndare. Hans son var Svea rikets råd i slutet af 1300-talet. En hans afkomling *Kristian Barnekow* naturaliserades 1664 på svenska riddarhuset» etc.

I *Nordisk Familjebok* står under artikeln Barnekow: »Dansk-svensk adlig ätt, som härstammar från Mecklenburg. Släkten förekommer redan på 1100-talet,¹ men i oafbruten följd kan den ej ledas längre tillbaka än till en Henrik Barnekow, som lefde i början på 1300-talet och var hertig Albrekt den stores af Mecklenburg förmyndare. En son till honom, Ravn B., var Svea rikes råd omkr. midten af 1300-talet. En gren af ätten bosatte sig i Danmark och blef med Kristian B. 1664, efter Skånes afträdelse till Sverige, introducerad på svenska riddarhuset.»

Thiset (*Nyt dansk Adelslexikon* och *Danmarks Adels Aarbog*) anser de danska Barnekowarna härstamma från Rügen.

I likhet med *Mülverstedt*² tror jag, att icke något samband funnits mellan de mecklenburgska och pommerska Barnekowarna; vidare att de ofvannämnda svenska riksråden aldrig haft något att göra med den dansk-svenska ätten Barnekow. Till denna åsikt kommer man vid granskning af ättens namn och vapen.

Barnekow har, så vidt jag kan se, från början varit ett ortnamn, efter hvilket sedan ett flertal personer ha fått namn. Språkligt sedt återgår *Barnekow* på en slavisk rot, som i de dialekter, som här komma på fråga — andra måste här förbigås — kan återgifvas med *barn-*, och som betyder ungefärligen *lera*, *gyttja* el. *dyl*.³ Som första sammansättningsled åtföljd af allehanda suffix ingår denna rot i en mängd ortnamn i fordöm eller för närvarande af slaviska folkstammar bebodda trakter. T. ex. *Barnitz* vid Elbe, *Barnim* i Mecklenburg; eller med suffixet *-ek*: *Barnek* i närheten af Leipzig, *Barnekewitz* på Rügen; med både *-ek* och *-ow*: *Barnekow* Amt Grewismühlen i närheten af Wismar i Mecklenburg-Schwerin, *Barnekow* (numera *Hohenbarnekow*) nordväst om Tribsee i Pommern.

De två sistnämnda, det mecklenburgska och pommerska ortnamnet Barnekow, förekomma redan i mycket tidiga urkunder som bynamn eller namn på invånarna i byn. Några exempel: i ett register från 1230—1234, som uppräknar till biskopen af Ratzeburg skattskyldiga byars namn, förekommer under rubriken *In parrochia Gressowe. Ista sunt beneficia prestita ab episcopo in terra Brezen: Barnekowe Sclavi sunt, nullum beneficium est*. (Mecklenburgsches Urkundenbuch Nr. 375.) Med Barnekowe måste här menas invånarna i byn Barnekow.

¹ Är väl tryckfel för 1200-talet.

² *Ausgestorbener Mecklenburgischer Adel i Siebmachers Wappenb.* 6: 10.

³ G. Hey, *Die slavischen Siedlungen im Königreich Sachsen.* P. Rost, *Die Sprachreste der Draväno-Polaben im Hannöverschen. Ritters geographisch-statistisches Lexikon.*

⁴ Slaviska byar tyckas icke hört till biskopens förlänningar, ty äfven om andra namn med slaviskt utseende heter det: *nullum beneficium est*.

De Barnekowe betecknar i urkunderna ofta bara ett »från B.» eller »till B.». Så påträffas en *Reymarus de Plesse de Barnekowe*, som i en urkund, daterad Wismar 11. nov. 1341, förekommer tillsammans med en annan *Reymer de Plesse*¹; samma person får heta 13. dec. 1352 *Reymere van Plesse, de tũ Barnekowe woned*, i samma urkund finna vi *Raven Barnekowe, riddere*.

Någon gång anträffas en *de Barnekowe*, för hvilken icke något vapen kan uppvisas. Så återfinna vi i *Mecklenburgisches Urkundenbuch* ett bref, dateradt Wismar 16. dec. 1238, där en »carnifex» skrifer i sitt testamente: *In villa Barnekowe habeo cum Hinrico de Barnekowe IX capras*. Bland borgare i staden Sternberg ej långt från Grewismühlen nämnes en *Eggert Barnekow* (dat. Sternberg 1367, 13. april: *Mecklenburgisches Urkundenbuch*). Äfven i Sverige har enligt d:r K. H. Karlsson funnits en *Heneka Barnekow*, som 1436 sålde sitt gods Söderby i Habbo socken, Västmanland (Pergbr. i Sv. Riksark.).

Det torde vara öfverflödigt att mångdubbla exemplen. Man får det bestämda intrycket, att namnet Barnekow burits af många sinsemellan icke alls besläktade personer, och det ser också ut, som om man kunde skilja mellan två grupper: den ena bosatt i nordvästra Mecklenburg och den andra i västra Pommern, eller just i de trakter, där de ofvannämnda byarna Barnekow äro belägna.

Undersöker man de till de Barnekowska brefven hörande sigillan, finner man, att båda grupperna fört olika vapen: den mecklenburgska: *en oxpanna öfver ett par vingar* (fig. 1) och den pommerska: *en half gumse* (fig. 2).

Dessa två grupper få väl utan tvifvel betraktas som *två olika ätter*, hvilka icke ha något annat gemensamt än namnet².

Visserligen förekommer i *Mecklenburgisches Urkundenbuch* en Barnekow (urk. dat. 1351, 19 juni, Dargun), hvars sigill beskriver med »ein halber aufgerichteter Widder» och vidare (urk. dat. 1352, 20. april, Dargun) »ein halber Widder mit einer Lilie zwischen den Hörnern». Men brefven äro daterade i Dargun, en stad nära pommerska gränsen och ej långt ifrån Tribsee. Denna de Barnekow hör till fursten af Werles vasaller och bär namnet

¹ De föra samma vapen, en half hjort åt höger.

² Som bekant en vanlig företeelse. Genom Birger Schöldströms välvilje är jag i stånd att meddela ett intressant fall från Nerike: *Eric Schylström* f. 1726 i *Vinla, Schyllersta* socken; *Olof Schylström* f. 1742 i *Anstorp*, samma socken. »Dessa båda samtida Schylströmar, båda från Schyllersta, äro alls icke befyndade med hvarandra.»

1. *S'Hirici de Barnacowe.*
1333. Bistow. (*Meckl. Urkb.* 8)

2. *S'Raven Barnekowe.*
1414. Wolgast. (*Bohlen, Bischofsroggen*)

Reynold eller Reiner, ett namn som den mecklenburgska ätten saknar. Han hör alltså till den pommerska ätten.

Det Barnekowska vapnet, som *Klingspor*¹ omnämner i sin *Vapenbok*, har, som *Mülverstedt*² alternativt antar, förts antingen af en helt annan ätt, eller också kan detta vapen vara en degenererad afkomma af den mecklenburgska oxpannan öfver vingarna³. Därvid har kanske utvecklingen från oxpanna till gumshufvud påverkats af det slaviska ordet *baran* = gumse, som ju har likhet med första stafvelsen i namnet *Barnekow*.⁴

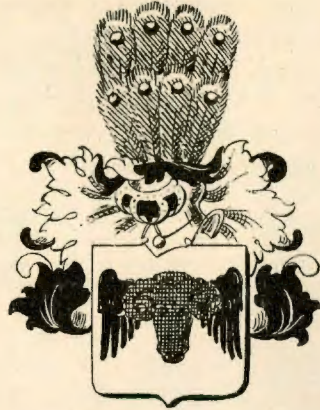
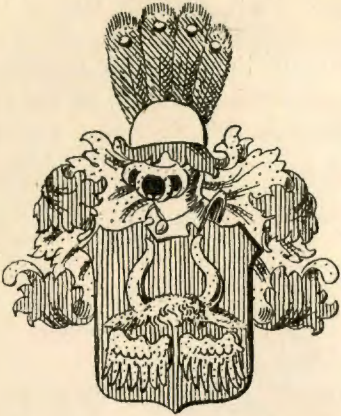
Utän att närmare kunna gå in på frågan, vill jag nämna, att det mecklenburgska vapnet *oxpanna öfver ett par vingar* utom af Barnekowär äfven förts af ätterna Rütz och Bughe (en ätt med namnet Bughe för ett helt annat vapen). Detta gör gemensamt ursprung misstänkt. Då nu *de Barnekow* icke varit ett så synnerligen särskiljande namn, är det icke otänkbart, att en del ätte-medlemmar valt andra namn. *Bughe* (eller som det också stafvas, *Buk* o. s. v.) kan då ha uppkommit genom en slags germanisering af namnet Barnekow, i det att det slaviska *baran* till lågtyskan öfversatts med *buk*. Detta är dock bara framkastadt som en möjlig-

¹ Svart vädurshufvud i rödt fält.

² Ein Widderkopf zwischen zwei Flügeln (fig. 4).

³ Om det alls existerat. Jfr *Mülverstedt, Ausgestorbener mecklenburgischer Adel. Enligt Gamms förteckning Jahrb. f. meckleb. Gesch. 11* skulle Georg v B., den siste Barnekow i Mecklenburg, ha fört det. Denne sålde 1590 sina egendommar Gustävel och Toversdorf, belägna icke långt från Schwerin, alltså håller ej så synnerligen långt från byn Barnekow.

⁴ En sådan nära till hands liggande folketyologi tyckes vara lefvande än i dag; på så sätt förklaras bynamnet Barnekow hos *Kühnel, Die slavischen Ortsnamen in Mecklenburg. Jahrbücher f. meckleb. Gesch. 46*. Som ett svenskt exempel på denna uppfattning kan anföras, att *Sommélius, Disputatio gradualis analecta illustris familie Barnekowiana*, Lund 1790, anser att namnet uppkommit . . . *ex voce Baran, quæ ovem seu arietem, & Kow (cognatum est germ. Kopf) quæ Caput designat.*

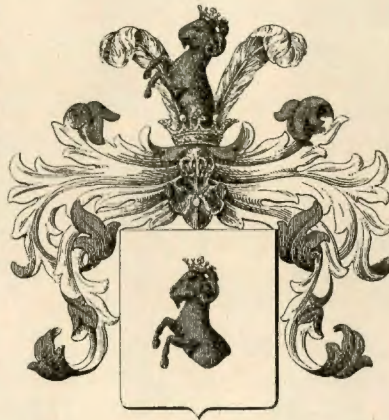
3, 4. v. *Barnekows* vapen i Mecklenburg.
(*Mülverstedt, Ausgestorbener mecklenb. Adel.*)

het, som kanske vid närmare undersökning förefaller mindre sannolik. Bughe kan lika väl vara ett ortnamn.

Vända vi oss till de Barnekowars vapen, som varit furstarna af Werles vasaller i Pommern och Rügen, se vi en krönt eller icke krönt half gumse¹, alltså samma vapen som förs af den dansk-svenska ätten. Åter kommer man att tänka på slaviska *baran*. Den här gången kan den ofvan berörda populära namntolkningen ha varit bestämmande vid valet af vapenbilden. Härtill saknas ju ingalunda paralleler; jfr till exempel prof. *Läfflers* intressanta utredning af *Några svenska stalande vapen* i denna tidskrifts femte och sjätte årgång (1903—04).

Det har — för att i korthet sammanfatta det sagda — funnits (åtminstone) två frälseätter med namnet *Barnekow*:

1) Känd från midten af 1200-talet till omkring 1600. Mecklenburgska vasaller, bosatta i Mecklenburg. Vapen: *en oxpanna öfver*

5. v. *Barnekow*.
Ralswickslinien på Rügen.
(*Bagmihl, Pommersches Wappenbuch*)

¹ Enligt *Bohlen, Der Bischofsroggen* är detta vapen känt från 1336.

ett par vingar. Till denna ätt höra några svenska riksråd på 1300-talet.

2) Känd från midten af 1200-talet.² Fursten af Werles vasaller, bosatta i Pommern, vid mecklenburgska gränsen, på Rügen, hvarifrån en gren öfverflyttat till Danmark och Sverige. Vapen: *en (krönt) half gumse.*

² I fall till denna ätt får räknas en väpnare *Lubbertus de Barnekow*, hvars sigill dock icke är bevaradt (Tribsee 1255, 8 nov. *Pommersches Urkundenbuch*). Möjligen är äfven dennes fars namn känt: i en urk. från 1256 Stralsund förekommer nämligen en *Adolphus* och *Lubbertus filius Adolphi*.

Carl-Magnus Stenbock.

Officerskårer vid tillfälligt uppsatta inhemska regementen under stora nordiska kriget

Af major Ernst Lind af Hageby

I

Ståndsdragoner

Det var icke så få inhemska regementen, som under det stora nordiska kriget uppsattes vid de ordinarie regementenas sida och redligt kämpade för fosterlandet. Vid de ordinarie regementena, som ju fortoro att äga bestånd genom tidernas lopp, har intresset för regementenas bedrifter och personal alltid kvarlevat om än olika tider med olika styrka, och just i våra dagar bevittna vi ett särdeles lifligt arbete på affattandet af regementenas och dess officerskårers historia. Vi erinra om de större eller mindre biografiska skildringar som utkommit öfver Svea lifgarde (Ridderstad), Göta lifgarde (Bergenstråhle), Upplands infanterireg:te (Bergström), Kronobergs reg:te (Hyltén-Cavallius och Tidander), Dalregementet (Pihlström), Närke-Värmlands reg:te (Nordensvan), Skånska dragonreg:tet (Platen) samt Svea Artillerireg:te (Janse och Wennerholm). Ännu flera äro att förvänta att döma af det forskningsarbete, som pågår i dessa riktningar.

Men de tillfälligt uppsatta regementen, som efter fredsslutet upplöstes, hafva inga efterkommande, som vårda deras minnen. De hvila i allmänhet längesedan glömda, utan att pietetsfulla händer åt dem rest någon vård eller virat någon minneskrans. Väl har Ennes i sina för 90 år sedan utgifna »Biografiska minnen af Konung Carl XII:s krigare» lämnat åtskilliga upplysningar, men dessa äro mycket ofullständiga. På senaste tiden har öfverste Nordensvan i Närke och Värmlands regementes historia vid sidan af det ordinarie reg:tets officerskår äfven lämnat upplysningar om »Officerarna vid [värmländska] tremänningarna [till fot] 1700—1720.» Äfvenså har öfverste Ridderstad uti sitt »Trupp-

register» meddelat många goda notiser om dessa regementen, men detta torde vara ungefär allt, hvad som skrivits om dem.

Förf., hvars arbete i Kungl. Krigsarkivet just afser ordnandet af dessa glömda regementens handlingar, har velat draga sitt strå till stacken till upplifvande af deras hågkomst och i det syftet meddela en kort öfversikt öfver deras officerskårer. Arbetet, som framträder utan anspråk, blir visserligen blott en ram, hvilken kommande forskare få utfylla, men den torde dock såsom en stomme kunna vara dem till gagn.

Upplands ståndsdragonregementes¹⁾ officerskår.

Se Personhistorisk tidskrift 1906, h. I, s. 33.

Följande tillägg och rättelser må anföras:

Öfverstar och regementschefer:

Stenbock, Erik, greve; öfverste och chef ²⁴/₈ 1700.

Wennerstedt, Anders; öfverste och chef ⁵/₂ 1703.

Fersen, Hans von, greve; kapten vid Pommerska dragonreg:tet 1705; major vid Norra Skånska kavallerireg:tet ⁵/₂ 1710; generaladjut. af inf. vid Västgöta armén ²⁵/₂ 1711; öfverste och chef för Upplands ståndsdrag. 1712; transport såsom öfverste och chef till Västgöta rytterireg:te ²⁵/₃ 1714; återkom till Upplands ståndsdragoner som chef ²⁵/₁₁ s. å. Generallöjtnant ²⁶/₁ 1720. Fortfor att vara chef för reg:tet äfven efter det att M. Posse utnämns till öfverste vid detta (jmfr öfverstar).

Posse, Mauritz, frih.; ryttmästare vid Västgöta 3- och 5-männings kavallerireg:te ⁶/₉ 1700; transp. till Litreg:tet till häst ²⁸/₁₀ 1709; generaladjutant vid kavalleriet ²⁷/₅ 1710; öfverstelöjtn. vid 3-männings kavallerireg:tet ³/₂ 1712, men gjorde ej tjänst där; transp. till öfverste Axel Sparres ståndsdragoner ⁶/₁₀ 1712; transp. till samma beställn. vid Upplands ståndsdrag. ²³/₇ 1716; öfverste ²⁰/₈ 1719, men blef därmed icke chef för regementet, hvilket v. Fersen fortfor att vara, (jmfr öfverstar).

Öfverstelöjtnanter.

Lewenhaupt, Gustaf Adolf, greve; kapten ⁵/₉ 1700; generaladjutant vid generalmajor Schlippenbachs kår april 1702; öfverstelöjtnant

¹⁾ Regimentet uppsattes inom Svealand och Norrland samt Västergötland, Bohuslän och lifgedinget.

vid här ifrågvar. reg:te (efter Gabriel Horn, som befodrats till öfverste vid Rigiska adelsfanan) aug. 1702; transp. till Åbo läns kavallerireg:te $\frac{28}{10}$ 1706; konfirm. fullm. där $\frac{2}{1}$ 1707 (jämför kaptener); illa sårad vid Hummelshof; stupad vid Ljäsnaia 1708.

Schwaben (Swaben), Johan; tjänat 22 år hos republ. Venedig och hertigen af Würtemberg; illa sårad vid Jakobstad 1704; fullm. af Schlippenbach såsom öfv.-löjtnant $\frac{1}{11}$ 1706; »en mogen och stadig man».

Rydingh (Rydingsvärd) Erik; öfverstelöjtnant $\frac{29}{1}$ 1712, konfirm. fullm. $\frac{3}{4}$ s. å.; rymde ur den danska fångenskapen 1718, (jmfr öfverstelöjtnanter).

Majorer.

Gyllenpamp, Lars; sekundmajor $\frac{3}{8}$ 1704, ord. majors fullm. af Schlippenbach $\frac{1}{11}$ 1706.

Voltemat, Henrik Julius; sekundkapten vid Upplands inf. reg:te $\frac{27}{2}$ 1710; premierkapten vid nämnda reg:te mars 1711; major vid Upplands ståndsdrag. $\frac{2}{2}$ 1716; sekundöfverstelöjtnant vid Upplands inf. reg:te $\frac{20}{2}$ 1720, (jmfr majorer).

Hertz, Henrik Adrian; kapten vid Stadeska inf. reg:tet $\frac{20}{12}$ 1709; major vid Bohusläns dragonreg:te $\frac{14}{9}$ 1718; transport till Upplands ståndsdragoner okt. 1719, (jmfr majorer).

Regementskvartermästare.

Arman, (Åhrman) Carl; adjut. $\frac{8}{5}$ 1703; löjtn. 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707. död 1717 (jmfr kornetter).

Silfverlås, Gustaf; reg:ts kvarterm. 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707.

Regementsadjutanter.

Adler, Niklas; afsked $\frac{23}{9}$ 1715.

Westlind, Lars; adjut. 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707.

Kaptener.

Bildring, Jakob Johan, von; kapten $\frac{1}{9}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707; af våda ihjälskjuten i Solwitschegodsk i januari 1717, (jämför löjtnanter).

Brin[c]kman, Anton Henrik; kapten $\frac{29}{1}$ 1721 (se reg:ts kvartermästare).

Falk, Erik; tjänat i Holland 1691—98; reg:ts kvartermästare $\frac{30}{12}$ 1701; sårad vid Gemäuerthof 1705; kapten $\frac{3}{8}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707; (jmfr löjtnanter).

Farin, Frid.; skref sig så (jmfr kaptener).

de Flon, Johan; löjtnant $\frac{16}{4}$ 1701; kapten $\frac{1}{9}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1707; interimsafsked 1706, afsked juni 1708 (jmfr löjtnanter).

Gyllenborg, Johan, grefve; kapten $\frac{20}{7}$ 1706; utväxlad från rysk fångenskap 1719 (jmfr löjtnanter).

- Göhtzell, Ragvald*; skrifves äfven Gottsell.
Hay, Crister Carl; konduktör vid fortifikationen $\frac{6}{8}$ 1700; löjtnant här $\frac{8}{5}$ 1703, konfirm. fullm. $\frac{27}{6}$ 1703; kapten $\frac{27}{3}$ 1709 (jmfr: Häij, se löjtnanter).
Jegerfelt, Samuel von; Schlippenbachs fullm. som kapten $\frac{22}{9}$ 1701; för dråp dömd från lifvet 1705.
Meissel, Johan; löjtnant $\frac{5}{9}$ 1700; kapten $\frac{21}{9}$ 1701, konfirm. fullm. $\frac{24}{7}$ 1705; stupad vid Ljäsnaia sept. 1708.
Meissel, Augustin; löjtnant $\frac{22}{4}$ 1701; kapten $\frac{2}{9}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707; illa sårad vid Saladen 1703 och Gemäuerthof 1705; permitterad för sjukdom 1707 och gjorde sedan ingen tjänst vid reg:tet (jmfr löjtnanter).
Pauli, Vilhelm Mauritz; fänrik vid Upplands inf. reg. juni 1708; premierlöjtn. där $\frac{28}{9}$ 1711, konfirm. fullm. $\frac{8}{3}$ 1712; sekundkapten där $\frac{22}{9}$ 1712; kapten vid Uppl. ståndsdrag. $\frac{20}{7}$ 1716; konfirm. fullm. $\frac{22}{7}$ 1716.
Stackelberg, Caspar; volontär vid lifgardet; kornett vid Estländska adelsfanan $\frac{28}{2}$ 1698; löjtnant vid samma reg:te $\frac{22}{6}$ 1701; kapten här $\frac{8}{5}$ 1703, konfirm. fullm. $\frac{27}{6}$ 1703; ihjälstuken i Tobolsk $\frac{2}{6}$ 1721 af ryttmästare Löscher (jmfr kaptener).
Wachslager, Carl; löjtnant $\frac{28}{3}$ 1713, (jmfr kaptener).
Wennerstedt, Simon Jakob; adjutant vid fortifikationsfältstaten $\frac{2}{2}$ 1702; kornett här $\frac{4}{5}$ 1703; löjtnant 1704; kapten oktober 1706; (jmfr löjtnanter).

Löjtnanter.

- Bagge, Anton*; död $\frac{21}{9}$ 1704 (jmfr löjtnanter).
Berg, Andreas; hade före anställningen vid regementet »ur swår fångenskap från ryssen echaperat», (jmfr löjtnanter).
Bergencrantz, Anders; löjtnant $\frac{30}{9}$ 1713; kapten vid Tavastehus reg:te 1716, konfirm. fullm. $\frac{25}{2}$ 1717.
Bewerfelt, Petter Gustaf; löjtn. 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707 (se kornetter).
Engelhardt, Michel Vilhelm; löjtn. fullm. af Schlippenbach $\frac{20}{7}$ 1706.
Gyllenpamp, Jean Gabriel; kornett $\frac{2}{9}$ 1705; konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707; löjtnant $\frac{2}{11}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{7}{6}$ 1707; fången i Simbirsk 1710, i Tobolsk 1712—1714, i Tomsk 1715—1718; transport med ryttmästares karaktär till Smålands rytterireg:te vid hemkomsten 1723.
Ham[b]nström, Petter; (skref sig Hambnström) från fältväbel till adjutant; afsked $\frac{22}{20}$ 1720 (jmfr löjtnanter).
Helling, Gustaf; från rustmästare vid Upplands ståndsdragoner; kornett $\frac{2}{3}$ 1716, (jmfr löjtnanter).
Cabbe, Petter; (skref sig så) kornett vid Vestgöta ståndsdragoner $\frac{26}{6}$ 1710; löjtnant därstädes $\frac{28}{8}$ 1711; transport till Bohusläns dragonreg:te $\frac{20}{11}$ 1711; transport till Upplands ståndsdragoner $\frac{26}{6}$ 1718; afsked $\frac{30}{9}$ 1719, (jmfr löjtnanter).

- Palm, Carl Magnus*; kornett $\frac{2}{9}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707; löjtnant; fången vid Ljäsna 1708, död i Sibirien aug. 1715.
- Pihl, Johan*; löjtn. 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707 (se kornetter).
- [de] *Salliet, Michel*; från sergeant kornett $\frac{1}{9}$ 1705; löjtnant $\frac{27}{3}$ 1709; afsked med kaptens karaktär $\frac{28}{11}$ 1722.
- Stenbock, Carl*; afsked 1706, (jmfr löjtnanter).
- Trygg, Olof*; kornett $\frac{1}{9}$ 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707; löjtnant $\frac{27}{3}$ 1709.
- Wäsenberg, Knut*; (skref sig så), volontär vid Västerbottens reg:te, korporal vid Lifdragonreg:tet 1707; fången vid Poltava; ransonerade sig själf och återkom till Sverige 1713; furir vid Upplands ståndsdragoner, fältväbel 1715; löjtnant $\frac{13}{4}$ 1718; afsked med kaptens karaktär $\frac{12}{12}$ 1721, (jmfr löjtnanter).
- Zapf[e], Johan Zacharias*; kornett $\frac{22}{6}$ 1704; löjtnant $\frac{18}{8}$ 1706; afsked med kaptens karaktär $\frac{5}{6}$ 1722, (jmfr kornetter).

Kornetter.

- Brandt, Fabian*; kornett 1707.
- Calmander, Jakob*; senatens fullm. som kornett $\frac{30}{4}$ 1712.
- Friberg (Friedberg, Frejberg) Daniel*; afsked 1706 (jmfr kornetter).
- Giersdorff, Joachim Christoffer*; fången vid Poltava, rymd 1711 ur rysk fångenskap; återkom till Sverige 1713, (jmfr kornetter).
- Grunholtz, Adam*; kornett 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707.
- Hägerman, Erik*; kornett 1705, konfirm. fullm. $\frac{4}{2}$ 1707.
- Kaste, Erland*; kornett $\frac{29}{9}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{7}{6}$ 1707.
- Raaben (Raabe skref sig Raab), Johan Christian*; kornett $\frac{13}{9}$ 1718; afsked $\frac{17}{11}$ 1721 med löjtnants karaktär (jmfr kornetter).
- Rechenberg, Mårten*; kornett $\frac{22}{9}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{7}{6}$ 1707; fången vid Poltava 1709; död »uti största älände af dess många och starke blesseurer» i Slabodskoj i Sibirien i febr. 1712.
- Ridderschantz, Carl Johan*; kornett $\frac{1}{11}$ 1706, sårad i slaget vid Ljäsna 1708 och ihjälkskjuten följande dag.
- Wallenfelt, Samuel*; kornett $\frac{17}{3}$ 1709; fången vid Poltava; vistades i Tobolsk till $\frac{29}{5}$ 1713, »då han fölgde med en rijk woivode till Clinoff»; död i Clinov i april 1719.
- Wudd (Woudd), Johan Vilhelm*; konfirm. fullm. såsom kornett $\frac{25}{12}$ 1700; kapten vid Hjelmns dragonreg:te $\frac{8}{8}$ 1704; död på marschen till Sachsen i juli 1706 (jmfr kornetter).
- Åkerman, Erik Helmich*; hade före anställningen vid reg:tet »ur swår fångenskap från ryssen echaperat».

Regements- och Skvadronpräster.

- Leetström, Laurentius*; magister, utnämnd genom Kungl. fullmakt $\frac{9}{7}$ 1703 till reg:ts predikant vid reg:ts predikanten Sven Leetströms »befordran till pastorat.»

Regementsauditörer.

Halén, Olof; reg:tsauditör juni 1707; var med i Turkiet; afsked $\frac{30}{9}$ 1719.

Regementsfältskär.

Svetsie, Peter; Schlippenbachs fullm. $\frac{2}{5}$ 1713.

Skånska ståndsdragonregementets¹ officerskår.**Öfverstar och Regementschefer.**

Barnekow, Kiell Christoffer; öfverste och chef $\frac{6}{9}$ 1700; död $\frac{29}{11}$ s. å. af sina vid Narva erhållna sår.

Buchwald, Christian Albrecht von, friherre; från öfverstelöjtnant vid Faltzburgs reg:te, öfverste och chef $\frac{30}{1}$ 1701; död $\frac{22}{6}$ 1706, Generalmajor dagen efter sin död $\frac{12}{6}$ s. å.²

Prins Maximilian af Würtemberg; öfverste och chef $\frac{22}{1}$ 1709, fången vid Perevolotjna 1709.

Taube, Gustaf Adam, grefve; varit kaptenlöjtnant vid drabanterna; öfverste och chef $\frac{30}{11}$ 1710; generalmajor s. å.; generallöjtnant 1711; tillträdde befälet öfver reg:tet, då detta ånyo uppsattes 1712; guvernör i Wismar 1713.

Gieria (Hierta), Johan, friherre; öfverste och chef $\frac{23}{5}$ 1713; fången vid Strahlsund $\frac{22}{12}$ 1715.³

d'Albedyhl, Christian Henrik; från generaladjutant och öfverste för skånska 3-männings kav. reg:tet utnämnd till gen.-major och chef här $\frac{27}{12}$ 1717.

Bildt, Daniel; från öfverstelöjtnant vid Upplands tremännings kavalleri kungl. fullm. som sekundöfverste här $\frac{24}{3}$ 1713.

Öfverstelöjtnanter.

Lilliehöök, Seved; öfverstelöjtnant $\frac{24}{9}$ 1700; död $\frac{2}{6}$ 1703.

Hästeskoo, Nils; major $\frac{24}{9}$ 1700, konfirm. fullm. $\frac{22}{1}$ 1701; öfverstelöjtnant $\frac{2}{6}$ 1703; afsked $\frac{22}{12}$ 1705.

Chronhielm, Johan; från major vid Västmanlands reg:te; öfverstelöjtnant $\frac{22}{12}$ 1705.

Wrangel, Henrik Wilhelm; från ryttmästare vid estniska adelsfanan; major $\frac{25}{4}$ 1705; öfverstelöjtnant 1706 (se här nedan).

¹ Regimentet uppsattes dels medelst värfning dels genom stånds personer i Småland med Öland, Blekinge, Skåne och Halland.

² Under vakansen efter Buchwald fördes befälet i reg:tet af öfverstelöjtnanten Henrik Wilhelm Wrangel till den $\frac{22}{1}$ 1709, då han stupade vid Sorotsin.

³ Under Gierias fångenskap fördes befälet af sekund öfversten David Bildt.

Essen, Reinhold Vilhelm von frih.; från ryttmästare vid öfverste Tisenhusens kav. reg:te; öfverstelöjtnant $\frac{9}{4}$ 1712, konfirm. fullm. $\frac{26}{11}$ s. å.
Gieria (Hierta) Christian; från 1. korpral vid lifdrabanterna 1708; öfverstelöjtnant $\frac{5}{7}$ 1714.

Majorer.

Hästeskoo, Nils; major $\frac{24}{9}$ 1700 (se öfverstelöjtnanter).
Schrifer, Johan Erik, von; kapten 1702; major $\frac{1}{6}$ 1703; afsked $\frac{25}{4}$ 1705.
Wrangel, Henrik Wilhelm; major $\frac{25}{4}$ 1705 (se öfverstelöjtnanter).
Haijn, Mattias; major $\frac{6}{7}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{23}{12}$ s. å.
Stenhusen (Steinhausen), Jakob; från ryttmästare vid Ostgöta kav. reg:te; major $\frac{9}{4}$ 1712, konfirm. fullm. $\frac{26}{11}$ 1712; afsked $\frac{30}{9}$ 1719 som öfverstelöjtnant.
Wirgin (Wergin), Bernhard; 2. major $\frac{8}{12}$ 1716.
Borneman, Gustaf Erik; 3. major $\frac{24}{5}$ 1718.
Biehl, Petter; (tysk officer), major, tillsatt $\frac{10}{12}$ 1718.
Kirback, Hans; (tysk officer), major tillsatt $\frac{10}{12}$ 1718.
Frisse; (tysk officer), kapten 1718; major tillsatt 1719.

Regementskvartermästare.

Oxchufvud, Carl; reg:ts kvartermästare $\frac{16}{3}$ 1702, konfirm. fullm. $\frac{1}{6}$ 1703.
Sass, Friedrich Gustaf; kornett; löjtnant $\frac{27}{12}$ 1703, konfirm. fullm. $\frac{21}{8}$ 1704; reg:ts kvartermästare $\frac{12}{11}$ 1704 (se kaptener).
Brandt, Henrik Johan von; reg:ts kvartermästare $\frac{22}{10}$ 1706 (se kapt. och löjtn.)
Kielman, Carl; kornett; löjtnant $\frac{21}{3}$ 1705; reg:ts kvarterm. $\frac{4}{5}$ 1707 (se löjtnanter).
Lappenberg, Conrad Wallentin; reg:ts kvarterm. 1718 (se kaptener).
Schmeiser, Jurgen Andreas; löjtnant 1718; reg:ts kvarterm. 1720.

Regementsadjutanter.

Stare, Jakob; från sergeant; reg:ts adjutant $\frac{10}{4}$ 1703 (se kornetter och löjtnanter).
Rehbinder, Reinhold; reg:ts adjutant 1703.
Sture, Fredrik; (från underofficer), reg:ts adjutant 1704 (se löjtn.).
Öhrberg, Johan; fältväbel; reg:ts adjutant $\frac{21}{3}$ 1705 (se kornetter).
Gork, Ulrik Friedrich; reg:ts adjutant; kornett $\frac{22}{10}$ 1706.
Falk, Mårten; från sergeant, reg:ts adjutant $\frac{22}{10}$ 1706.
Myrin, Johan; reg:ts adjutant 1718 (se löjtnanter).
Wirgin, Johan; reg:ts adjutant 1718 (se löjtnanter).
Hellström; från fältväbel; reg:ts adjutant $\frac{4}{5}$ 1719; afsked 1721.
Trotscher, Carl Gottfried; (tysk officer) reg:ts adjutant, tillsatt $\frac{10}{12}$ 1718.
Fritzki; (tysk officer), reg:ts adjutant 1719 (placerad).

Kaptener.

- Bagge, Jonas Christian*; kapten $17/3$ 1701, konfirm. fullm. $4/1$ 1702.
Berenets; från löjtnant vid fortifikationen; kapten $22/3$ 1705.
Boman, (Bährman), Lars; från löjtnant vid Västgöta ståndsdrag. reg:te; kapten $8/3$ 1718.
Brandt, Henrik Johan, von; från öfverfyrvarkare, löjtnant $3/2$ 1704; konfirm. fullm. $11/8$ s. å.; reg:ts kvarterm. $22/10$ 1706; kapten $4/5$ 1707 (se reg:ts kvarterm.)
Branting, Johan (Jean); från löjtnant vid Smålands kav.; kapten $21/3$ 1712, konfirm. fullm. $26/4$ s. å., afsked $4/5$ 1719 som major.
Brohman, Carl; från löjtnant; kapten $12/8$ 1704.
Brockman, Carl Gustaf; från Alfondels dragon reg:te; kornett $1/6$ 1703; löjtnant $31/6$ s. å., kapten.
Coijet, Gustaf Wilhelm: kapten $5/11$ 1701, konfirm. fullm. $4/1$ 1702.
Creutz, Carl, grefve: löjtn. konfirm. fullm. $22/11$ 1705; kapten $1/3$ 1709.
Der Teil; (tysk officer), kapten, placerad på reg:ts staben $9/3$ 1717.
Dessein; fr. löjtn. vid gen.major Müllers reg:te; kapten $21/3$ 1705.
Dickman, Justus Johan von; kapten $23/11$ 1704, afsked i mars 1708.
Douglas, Wilhelm, grefve; från löjtnant vid Skaraborgs reg:te; löjtnant $12/11$ 1704, kapten $22/3$ 1705.
Ehrenborg, Richard; kapten $10/9$ 1700; konfirm. fullm. $20/2$ 1701, afsked 1702.
Eisenmenger, Jöran; från löjtnant vid tyska lifreg:tet; kapten $25/11$ 1704; konfirm. fullm. $11/8$ s. å.
Engelhardt, Vilhelm Gerhard; från löjtnant vid Södermanlands reg:te; kapten $16/5$ 1712, konfirm. fullm. $26/11$ s. å.
Fischer, Joakim Christoffer; från reg:ts kvarterm. vid Bartiska dragonreg:tet; kapten $6/3$ 1718; död $10/2$ 1720.
Frisse; kapten 1718 (se majorer).
Gibaldi; (tysk officer), kapten, tillsatt $10/12$ 1718.
Haijn, Henrik Johan; kaptenlöjtnant $15/11$ 1700, konfirm. fullm. $4/1$ 1702; kapten $1/6$ 1703.
Hanell, Andreas Joakim; från Uppl. ståndsdragonreg:te; kapten $5/6$ 1716; transport till Västgöta 5-männingsreg:te $24/2$ 1718;
Hederschiöld, Carl; kapt. konfirm. fullm. $26/1$ 1712. Afsked i mars 1718.
Heldt, Reinhold; från Benderska dragonreg:tet kapten $6/3$ 1718;
Horn, Svante; löjtnant 1702; kaptenlöjtnant $1/6$ 1703; kapten $11/8$ 1704.
Höök, Carl; från löjtnant vid Södermanl. reg:te; kapten $16/5$ 1712, konfirm. fullm. $26/11$ s. å.
Jansen; 2. kapten 1718.
Jägerschiöld Christer; kapten 1703.
Kanterberg, Hans; fr. kapt. vid Västmanl. reg:te; kapten $3/1$ 1707.
Keile, Nicolaus Jos., grefve; kapten, befälhafvare för den detascherade styrkan af reg:tet vid ryska gränsen $20/10$ 1703.
Kluge; (tysk officer), kapten, tillsatt $5/6$ 1718.
Kock, Johan; fr. löjtn. vid Smålands kav. reg:te; kapten $26/11$ 1712.

- Kock*, ; från kapten vid öfverste Hastfers reg:te; kapten $^{22}/_5$ 1712.
Kulais (Kulaisch); (tysk officer), ryttmästare; kapten, placerad på reg:tsstaben $^9/_5$ 1717.
- Kursell, Christoffer Engelbrecht von*; kapten $^1/_7$ 1709.
- Köster, Johan Hermansson*; från fänrik vid Halländska inf. reg:tet; löjtnant $^5/_6$ 1716; kapten $^6/_3$ 1718.
- Lappenberg, Conrad Wallentin*; kapten $^{28}/_{10}$ 1720 (se reg:tskvarterm.).
- Maijdel, Friedrich (Fritz) Wilhelm*, friherre; kornett $^1/_8$ 1702; konfirm. fullm. $^1/_6$ 1703; löjtnant $^{27}/_{12}$ 1703; konfirm. fullm. $^{11}/_8$ 1704; kapten $^{29}/_7$ 1706; konfirm. fullm. $^{23}/_{12}$ s. å.
- Marschalk, J. F. v.*; (tysk officer), kapten, tillsatt $^{23}/_6$ 1718; afsk. 1719.
- Michaelis, Henrik*; kapten $^{28}/_8$ 1715; fången vid Wismar 1716.
- Morman, Johan*; kapten $^{10}/_9$ 1700, konfirm. fullm. $^{20}/_2$ 1701.
- Oxehufvud, Carl*; reg:tskvarterm.; kapten $^{11}/_8$ 1704 (se regementskvarterm.).
- Petræus, Gustaf*; från fänrik vid Västmanl. reg:te. löjtnant $^{12}/_{11}$ 1704; kapten $^4/_5$ 1707. Stupad vid Poltava 1709.
- Radcke, Daniel*; kapten $^{25}/_5$ 1705.
- Reimer, Gottfried*; (tysk officer), kapten tillsatt $^{23}/_{12}$ 1718.
- Rosenbach, Evald Johan von*; från löjtnant vid lifreg:tet till häst; kapten $^{23}/_{12}$ 1704.
- Rossier [de], Petter*; kapten, placerad på reg:tsstaben $^9/_3$ 1717.
- Rudolphi, Joh. Friedrich*; (tysk officer), kapten, tillsatt $^{25}/_6$ 1718.
- Sallern, Albrecht von*; från kapten vid östra skånska inf. reg:tet; kapten för de frivilliga här $^6/_3$ 1718.
- Sass, Friedrich Gustaf*; kapten $^{21}/_3$ 1705 (se reg:ts kvartermästare).
- Schack*, kapten $^{23}/_{11}$ 1704.
- Schmoll, Carl Gustaf*; från fänrik vid Gen.-major Sinclairs reg:te; löjtn. $^5/_6$ 1716; kapten $^6/_3$ 1718.
- Schmiedberg, Carl*; löjtn. $^{24}/_{12}$ 1704; sek. kapten $^{11}/_3$ 1709; stupad vid Poltava.
- Schriver, Johan Erik, von*; kapten 1702 (se majorer).
- Schröder, Johan Erik*; kapten $^6/_11$ 1700, konfirm. fullm. $^4/_1$ 1702.
- Staelberg*, ; från löjtnant vid Gen.-major Müllers regemente; kapten $^{21}/_3$ 1705, afsked $^{22}/_{20}$ 1706.
- Strömberg, Henrik Wilhelm*; från kaptenlöjtnant vid Hastfers reg:te (vestra skånska inf. reg:tet); kapten 1716, konfirm. fullm. $^6/_3$ 1718.
- Trast, Peter*; kapten $^1/_12$ 1704; afsked $^4/_5$ 1707.
- Ulfklou (Ulfklow), Henrik*; löjtnant $^5/_6$ 1716; 2. kapten $^{26}/_6$ 1718.
- Vicken, Otto Wilh. von*; löjtn. $^{30}/_2$ 1704; konfirm. fullm. $^{11}/_8$ s. å.; kapten $^{29}/_7$ 1706 konfirm. fullm. $^{23}/_{12}$ s. å; majors karaktär 1722.
- Weinigel, Casimir Wilhelm*; från kapten vid Gen.-major Strömfelts dragon reg:te, transp. i augusti 1716, konfirm. fullm. $^{28}/_8$ 1716.
- Winterfelt, Adam Ludvig*; från Lifdragonreg:tet; kapten $^{26}/_6$ 1718.
- Winterfelt, Gustaf*; från Öfverste Hjelms reg:te; kapten $^5/_6$ 1716.
- Wulfklou se Ulfklou.

Löjtnanter.

- Anberg, Jakob*; löjtnant $^{15}/_4$ 1705.
Ballidou, August; från Uppl. 3- och 5-männingsreg:te till fot; löjtnant $^{18}/_{10}$ 1720.
Barry, Johan; löjtnant 1704.
Basch, Johan; fr. löjtn. vid Västmanlands reg:te; löjtnant $^{4}/_3$ 1707.
Benner; löjtnant 1718.
Borgström, Sven; löjtnant $^{1}/_6$ 1705.
Brandt, Henrik Johan von; löjtnant $^{3}/_2$ 1704, konfirm. fullm. $^{11}/_8$ s. å. (se kaptener).
Brohman, Carl; löjtnant (se kaptener).
Brockman, Carl Gustaf; löjtnant $^{32}/_6$ 1703 (se kaptener).
Clou (Klow), Mathias; kornett $^{27}/_3$ 1701, konfirm. fullm. $^{4}/_1$ 1702; löjtnant $^{27}/_{12}$ 1703, konfirm. fullm. $^{11}/_8$ 1704.
Creutz, Carl; löjtnant, konfirm. fullm. $^{22}/_{11}$ 1705.
Christernin, Johan Eriksson; från fänrik vid Västmanl. reg:te; löjtnant $^{12}/_{11}$ 1704.
Cronacker, Carl Niclas; från arklimästare vid sjöstaten; kornett $^{5}/_6$ 1716; löjtnant 1718.
Douglas, Wilhelm, greve; löjtnant $^{12}/_{11}$ 1704 (se kaptener).
Eckhorst, Lorentz; löjtnant, inmönstrades med detascherade styrkan af reg:tet vid ryska gränsen $^{20}/_{10}$ 1703.
Espholtz, Christoffer; löjtnant 1718.
de Flon, Gilius; kornett $^{21}/_3$ 1705; löjtn. 1708.
Gahm (Gamm), von; (tysk officer), löjtnant tillsatt $^{10}/_4$ 1718.
Gereidt, Michel; från korpral vid Enkedrottningsens lifreg:te till häst; kornett $^{5}/_6$ 1716; löjtnant $^{6}/_3$ 1718.
Göding, Olof; från fänrik vid Uppl. inf. reg:te; löjtnant $^{5}/_6$ 1716.
Hamilton, Thomas; fältväbel; kornett $^{3}/_2$ 1704, konfirm. fullm. $^{11}/_8$ s. å.; löjtnant $^{3}/_1$ 1706, konfirm. fullm. $^{13}/_{12}$ s. å.
Harssen, Hans; från kvartermästare vid Östgöta kav. reg:te; kornett $^{25}/_4$ 1712; löjtnant $^{13}/_9$ 1718.
Hautvechter; (tysk officer), löjtnant, tillsatt 1718.
Hittring; (tysk officer), löjtnant $^{3}/_6$ 1718.
Horn, Svante; löjtnant 1702 (se kaptener).
Kirri; (tysk officer), löjtnant 1702, kommenderad till Liffland.
Kielman, löjtnant $^{2}/_3$ 1705 (se reg:tskvartermästare).
Klong, Nicolaus Josephus; löjtn. $^{20}/_{11}$ 1700, konfirm. fullm. $^{4}/_1$ 1702.
Klow (Klow), Mattis; kornett 1702, löjtnant 1703.
Köster, Johan Hermanson; löjtnant $^{5}/_6$ 1716 (se kaptener).
Larsson, Johan Friedrich; löjtnant $^{16}/_5$ 1705.
Lehment, Johan Christian; från kornett vid Stadeska dragonreg:tet; löjtnant $^{6}/_3$ 1718.
Licho; från fänrik vid generalmajor Müllers reg:te; löjtnant $^{21}/_3$ 1705.
Lüth, Johchim²; löjtn. $^{11}/_3$ 1709, afsked $^{20}/_{11}$ 1722.
Maijdel, Friedrich (Fritz) Wilh., friherre; löjtnant $^{27}/_{12}$ 1703 (se kaptener).
Meijer, Johan Henrik; löjtnant $^{12}/_{11}$ 1704.

² Hans dagbok 1703—1722 är utgifven af Prof. Quennerstedt 1903.

- Meenlös, Gustaf*; från kvartermästare vid lifreg:tet till häst; löjtnant $\frac{12}{11}$ 1704.
- Michaelis, Petter*; kornett, från Västgöta 3-männingsreg:te; fången vid Stralsund 1715; löjtnant $\frac{28}{9}$ 1719.
- Myrin, Johan*; löjtnant $\frac{4}{3}$ 1719, (se reg:tsadjutanter).
- Nyman, Ernst Christian*; löjtnant $\frac{1}{5}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{13}{12}$ s. å.
- Orrhane, Johan Adolf*; löjtnant $\frac{17}{6}$ 1701, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1702.
- Petræus, Gustaf*; från fänrik vid Västmanl. reg:te; löjtnant $\frac{12}{11}$ 1704 (se kaptener).
- Pohl, Anders*; från fältväbel vid halländska inf. reg:tet; kornett 1716; löjtnant $\frac{6}{3}$ 1718.
- Renner*; (tysk officer) löjtnant, tillsatt $\frac{13}{6}$ 1718.
- Rohammar, Nils*; transport fr. svenska lifreg:tet till fot; löjtnant $\frac{5}{6}$ 1716.
- Rudebeck, Thomas*; fr. fänrik vid Kronobergs reg:te; löjtn. $\frac{21}{3}$ 1712.
- Sass, Friedrich Gustaf (Wilhelm)*; kornett 1703; löjtnant $\frac{27}{12}$ s. å., konfirm. fullm. $\frac{11}{8}$ 1704 (se reg:tskvartermästare).
- Schildt, Petter Jakob*; från kornett vid Östgöta kav.; löjtnant $\frac{25}{4}$ 1712; sek. löjtnant vid Östgöta kav.reg:te s. å.
- Schiörtz (Schiörs), Leonard*; från underofficer; kornett $\frac{13}{12}$ 1704; löjtnant $\frac{14}{3}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{13}{12}$ s. å.; afsk. $\frac{7}{12}$ 1722 med kapt. karakt.
- Schmeiser, Jurgen Anders*; löjtnant 1718 (se reg:tskvartermästare).
- Schmoll, Carl Gustaf*; löjtnant $\frac{5}{6}$ 1716 (se kaptener).
- Schultze, Georg*; löjtnant $\frac{6}{3}$ 1718.
- Stare, Jakob*; löjtnant $\frac{21}{3}$ 1705 (se reg:tsadjutanter).
- Stjernström, Carl*; löjtnant $\frac{4}{1}$ 1702; (bortgick utan afsked från reg:tet i Juni 1703).
- Strömfelt, Jak. Joh., frih.*; löjtn. 1709.
- Sture, Fredrik*; kornett $\frac{21}{3}$ 1705; löjtn. mars 1706 (se reg:tsadjut.)
- Walderström, Eric Georg*; från kornett vid öfverste Bennets kavalleri reg:te (Uppl. 5-männings); löjtnant $\frac{5}{6}$ 1716; afsked $\frac{4}{5}$ 1719 med köptens karaktär.
- Weiland*; (tysk officer); löjtnant, tillsatt $\frac{28}{7}$ 1718.
- Wirgin, Jonas*; löjtnant $\frac{12}{11}$ 1700, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1702.
- Wollt, Johan*; löjtnant.
- Örnevinge*; löjtnant $\frac{26}{6}$ 1705.

Kornetter.

- Ahlsing, Baltzar*; från fältväbel; kornett $\frac{6}{3}$ 1718.
- Bagge, Erik Lorens*; kornett $\frac{25}{4}$ 1705.
- Beck, Peter*; kornett $\frac{3}{1}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{13}{12}$ s. å.
- Bassewitz*; (tysk officer), kornett, tillsatt $\frac{10}{11}$ 1718.
- Bartholdi, Johan*; fältväbel; kornett $\frac{22}{10}$ 1706.
- Bihl*; (tysk officer), kornett, tillsatt $\frac{26}{11}$ 1718.
- Brockman, Carl Gustaf*; från Alfonsdels dragoner; kornett $\frac{1}{6}$ 1703 (se kaptener).
- Brusell, Petter*; sergeant; kornett $\frac{4}{5}$ 1707.

- Brännare, Anders*; kornett.
- Bröjer, Henrik Christian*; kornett $^{13}/_3$ 1709.
- Carlheim, Bengt Gustaf*; underofficer; kornett $^{23}/_{12}$ 1704.
- Cedercrantz, Carl Gustaf*; transp. från öfv. Hastfers reg:te; kornett $^{5}/_6$ 1716.
- Coijet, Erik*; kornett $^{23}/_2$ 1704, konfirm. fullm. $^{12}/_8$ s. å.
- Coijet, Nicolaus*; (broder till ofvannämnde), kvartermästare vid norra skånska kav. reg:tet; kornett $^{6}/_3$ 1718.
- Cloo (Klou), Mathias*; kornett $^{27}/_3$ 1701, konfirm. fullm. $^4/_1$ 1702 (se löjtnanter).
- Cronacker, Carl Nicolaus*; kornett $^{5}/_6$ 1716 (se löjtnanter).
- Docke, Erasmus*; från fänrik vid malmische inf. reg:te i Stralsund; kornett $^{18}/_8$ 1716.
- Ekensten, Christian Ludvig*; kornett $^{14}/_3$ 1706, konfirm. fullmakt $^{23}/_{12}$ s. å.
- Espholtz, Zacharias*; kornett 1718.
- Fangen, von*; (tysk officer), kornett $^9/_3$ 1717; placerad på reg:ts-staben.
- Gadde, Thomas Wilhelm*; fältväbel; kornett $^4/_5$ 1707.
- Gereidt, Michel*; kornett $^{5}/_6$ 1716 (se löjtnanter).
- Geting, Jonas*; fältväbel; kornett $^{28}/_1$ 1718; fången af ryss. i Östergötland 1719; afsked 1722.
- Goggstedt, Anders*; kornett 1706; död i Ryssland 1713.
- Gork, Ulrik Friedrich*; kornett $^{22}/_{10}$ 1706 (se reg:tsadjutanter).
- Grundt, Mattis*; fältväbel; kornett $^{6}/_3$ 1718.
- Gröning, Carl Guðmund*; kornett $^3/_1$ 1706, konfirm. fullm. $^{23}/_{12}$ s. å.
- Hamilton, Thomas*; fältväbel; kornett $^3/_2$ 1704, konfirm. fullm. $^{11}/_8$ s. å. (se löjtnanter).
- Harssen, Hans*; kornett $^{25}/_4$ 1712 (se löjtnanter).
- Heffens*; (tysk officer); placerad kornett 1719.
- Hellenstierna, Sven Gabriel*; kornett 1718.
- Hielting, Johan*; sergeant; kornett $^{12}/_8$ 1704.
- Hillebrand*; kornett $^{16}/_2$ 1703 (tillfångatagen af wolloscher).
- Hofman, Joh. Georg*; fr. gen.major Bennets reg:te; kornett $^2/_11$ 1720.
- Höne, Diedrich Jost*; kornett $^{23}/_9$ 1718.
- Kielman, Carl*; kornett, (se reg:tskvartermästare).
- Kiällmann, Carl Lorens*; kornett $^{11}/_8$ 1704.
- Krebbs*; (tysk officer), kornett, tillsatt $^{26}/_{11}$ 1718.
- Kurck, Knut*; fänrik $^{5}/_{22}$ 1704.
- Lemke*; kornett $^{16}/_6$ 1702, kommenderad till Liffland.
- Lockman*; från förare vid öfverste Müllers drag. reg:te; kornett $^{21}/_8$ 1705.
- Lorentzon, Lorentz*; (tysk officer), kornett, tillsatt $^{10}/_{12}$ 1718.
- Malmstedt, Hans*; kornett 1709.
- Maijdel, Friedrich (Fritz) Wilhelm*, friherre; kornett $^1/_8$ 1702, konfirm. fullm. $^2/_6$ 1703 (se löjtnanter och kaptener).
- Neuman, Ernst Kristoffer*; kornett $^{11}/_8$ 1704.
- Oborski*; (tysk officer), kornett, tillsatt $^{28}/_7$ 1718.
- Piper (Pieper)*; (tysk officer), kornett, placerad på reg:ts staben.

- Pohl, Anders*; kornett 1716 (se löjtnanter).
Pretzman (Preutzman), Jonathan (Johan); kornett $\frac{2}{11}$ 1700; konfirm. fullm. $\frac{2}{4}$ 1702; stupade vid Poltofski.
Rosencrantz, Jakob; från kornett vid öfverste Gyllenstiernas reg:te; kornett $\frac{11}{8}$ 1704.
Rosenstedt, Hillebrand; kornett, konfirm. fullm. $\frac{4}{1}$ 1702.
Rudolphi, Hans Henrik; från kvartermästare vid norra skånska reg:tet; kornett 1716.
Sass, Friedrich Gustaf; kornett (se löjtn. och reg:tskvarterm. samt kaptener).
Stare, Jakob; kornett $\frac{27}{12}$ 1703, (se reg:tsadjutanter och löjtnanter).
Stackelberg, Fredrik; kornett; död i rysk fångenskap 1719.
Stegling, Patrik Henrik; kornett, konfirm. fullm. $\frac{22}{11}$ 1705; afsked $\frac{4}{5}$ 1707.
Stobæus, Severin; kornett $\frac{17}{4}$ 1706; konfirm. fullm. $\frac{13}{12}$ s. å.
Swartz, Zacharias; från fältväbel vid svenska lifreg:tet till fot; kornett $\frac{5}{6}$ 1716.
Tauson, Lars; $\frac{6}{5}$ 1706; stupade vid Poltava.
Thott, Otto; från volontär och sergeant; kornett $\frac{6}{3}$ 1718.
Öhrberg; kornett $\frac{4}{1}$ 1706, konfirm. fullm. $\frac{13}{2}$ s. å. (se regemensadjutanter).

Regements- och skvadronspräster.

- Bergsteen, Knut*; magister, regementspräst 1702.
Kollin, Sune; regementspräst $\frac{21}{12}$ 1705.
Insulander, Nicolaus; regementspräst 1716, fullm. $\frac{6}{3}$ 1718, konfirmation från $\frac{15}{1}$ 1717.
Engvist, Petrus (Per); skvadronspräst 1702.
Wahlbom, Thomas; skvadronspräst $\frac{5}{2}$ 1707.
Böckman, Michel; skvadronspräst 1716, fullm. $\frac{6}{3}$ 1718, konfirmation från $\frac{15}{1}$ 1717.

Regementsauditörer.

- Rydman, Johan*; reg:tskrifvare, gör auditörstjänst 1702; regementsauditör $\frac{11}{8}$ 1704.
Schmitt, Petter; reg:tsauditör och reg:tskommissarie $\frac{5}{6}$ 1716, afsked $\frac{17}{11}$ 1721.

Regementsfältskärer.

- Mejling, Johan*; reg:tsfältskär 1702; transport 1704 till major Ridderhielms reg:te till häst.
Rockman, Carl; reg:tsfältskär 1703.
Harttramph, Johan Melcher; reg:tsfältskär 1714.

Regementskommissarier.

- Simzon, Erik*; reg:tskommissarie 1703.
Schmitt, Petter; (se auditörer).
Appall, Tønnes; reg:tskommissarie 1714.
Hammerberg, Anders; reg:tskommissarie $\frac{6}{3}$ 1718.

Västgöta ståndsdragonregementes officerskår.

Öfverstar och Regementschefer.

- Bielke, Ture Gabriel*, grefve; senatens fullmakt att vara Chef för det sammanslagna reg:tet af ståndsdragoner och Bohus läns dragoner $^{27}/_8$ 1710.
- Sparre, Axel Gabriel*, friherre; från chef för Lewenhaupts återupprättade 3-männingsreg:te (enligt senatens fullm. d. $^{5}/_2$ 1712) chef för ståndsdragonregementet enl. Kungl. fullm. $^{30}/_4$ 1712, hvilken ankom till honom först den $^{24}/_7$ 1712.

Öfverstelöjtnant.

- Posse (af Säby), Mauritz*, friherre; senatens fullm. $^6/_10$ 1712, K. Maj:ts konfirmation, daterad Timurtasch $^{27}/_6$ 1713; öfverstelöjtnant vid Upplands ståndsdragoner 1716 (se detta reg:te).

Majorer.

- Kruuse af Verchou, Carl Gustaf*, friherre; major; öfverste vid Bohusläns dragonreg:te 1710, död $^{15}/_8$ 1710.
- Virgin (Wergin), Bernhard*; från kapten vid Lifgardet till major vid ståndsdragonreg:tet enl. senatens fullm. $^4/_8$ 1713.

Regementskvartermästare.

- Gyllenhaal, Leonard*; reg:tskvartermästare, senatens fullm. $^{27}/_2$ 1713.

Regementsadjutant.

- Mengel, Johan*; reg:tsadjutant, senatens fullm. $^{18}/_8$ 1713.

Kaptener.

- Dalpil, Hindrich*; varit förut löjtnant vid Bohusläns drag., blef kapten 1703; var 1711 chef för skånska kompaniet, majors karaktär.
- Ekereen*; kapten, var 1711 chef för Smålands komp.
- Geethe, Carl Gustaf*; fänrik vid öfverste Georg Johan Wrangels inf. reg:te i Dec. 1707, därifrån löjtnant vid skånska dragonreg:tet, enl. senatens fullm. $^{16}/_6$ 1710; kapten vid Västgöta ståndsdragonreg:tet enligt senatens fullm. $^{18}/_8$ 1711.
- Hägg*; kapten, var 1711 chef för Nerikes kompani.

² Efter olyckan vid Perevolotjna 1709 uppsattes ett ståndsdragonreg:te af folk från både, Upplands och Skånska ståndsdrag:tenas områden, hvilka båda senare reg:ten först något längre fram blefvo på nytt uppsatta. Detta ståndsdragonreg:te erhöill namnet Västgöta ståndsdrag reg:te och rang emellan Upplands och det Skånska.

- Lillie, Johan Benedikt*; kapten, har eget kompani, enl. senatens fullm. ^{21/7} 1712.
Mengell, Christian; löjtnant vid Nieroths dragoner 1709; löjtnant 1710; kaptenlöjtnant omnämnd i förslag ^{4/7} 1714, afsked 1717.
Rabbe; kapten, var 1711 chef för Västgöta kompani.
Ramzell, Johan; kapten 1714.
Ruffman, Leonard Gottfrid von; kapten, enl. senatens fullm. ^{18/8} 1711.
Schildt, Georg Gustaf; kapten, senatens fullm. ^{18/8} 1711.
Uggla; kapten 1711.

Löjtnanter.

- Bährman*; löjtnant.
Gyllenhaal, Abraham; löjtnant, senatens fullm. ^{27/1} 1713; transport till Upplands ståndsdragoner som regementskvartermästare ^{11/7} 1716.
Ingelotz, Fredrik Berendt; löjtnant ^{5/6} 1708, därefter transport som ryttmästare vid södra skånska kavalleriet.
Lignell, Johan; löjtnant, senatens fullm. ^{20/11} 1711.
Reuter, Hans; löjtnant; död 1716.
Sjöberg, Carl Gustaf; löjtnant, senatens fullm. ^{18/8} 1713.

Kornetter.

- Bager, Johan Wilhelm*; kornett, senatens fullm. ^{18/8} 1711.
Kebbe, Petter; från sergeant till fänrick ^{16/5} 1705, transport och fullm. ^{16/10} till kornett vid skånskaståndsdragon reg:te.
Möller, Johan; kornett i september 1710.
Mörtengreen, Olof; kornett, senatens fullm. ^{27/1} 1713.
Torpengreen, Anders; kornett, senatens fullm. ^{18/8} 1711.
Uggla, Fredrik; kornett, senatens fullm. ^{16/6} 1710.
Ullman, Lars; kornett, senatens fullm. ^{27/1} 1713.
Öijegreen, Daniel; kornett, senatens fullm. ^{18/8} 1713.

Regements- och Skvadronspräster.

- Flodijn, Samuel*; regementspräst, senatens fullm. ^{8/10} 1709.
Floberg, Anders; skvadronspräst, senatens fullm. ^{26/2} 1710.
Arenius, Gabriel; reg:tspräst vid Hallands batalj. ^{8/10} 1709; reg:ts präst vid von Beckerns inf. reg:te ^{20/11} 1710; transport till Sparres dragonreg:te i juni 1712; afsked ^{8/5} 1713 för beställning som vice kyrkoherde vid Vasa stadsförsamling; kyrkoherde i Närpes.
Strenius, Gabriel; reg:tspräst 1712.
Mogander, Andreas; skvadronspräst, senatens fullm. ^{18/8} 1713, kyrkoherde i Tensta i Uppsala stift ^{28/2} 1718.

Regementsauditör.

Burgman, Diedrich; regementsauditör, senatens fullm. $\frac{6}{10}$ 1712.

Regementsfältskär.

Pundt, Christian; regementsfältskär, senatens fullm. $\frac{18}{8}$ 1713.

Regementskommissarie.

Florin, Gabriel; regementskommissarie d. $\frac{1}{9}$ 1716.

Ståndsdragoner på Gottland.**Kapten.**

Sturtzenbecker, Fredrik; fänrik vid Älfsborgs reg:te $\frac{17}{3}$ 1710 (kungl. fullmakt) och löjtnant $\frac{20}{7}$ s. å. därstädes; kapten vid ståndsdrag. på Gottland, senatens fullmakt $\frac{30}{1}$ 1711, konfirm. fullm. $\frac{8}{8}$ 1717; afsked med majors karaktär $\frac{14}{11}$ 1722. Commenderat Dragounerne där på landet [Gottland] och femb compagnier allmoge till häst samt varit commendant på fästningen Carlsvärd (afskedsbrevet).

Löjtnanter.

Michalki, Paul; från fältväbel af Rigiska garnisonen löjtnant vid Gottlands ståndsdragoner $\frac{1}{5}$ 1711; löjtnant vid enrollerade allmogen på Gottland d. $\frac{11}{8}$ 1714.

Finneman, Johan; från fältväbel fänrik vid Gottlands ståndsdragoner, senatens fullm. $\frac{7}{9}$ 1711; löjtnant, senatens fullm. $\frac{17}{8}$ 1713, konfirm. fullm. $\frac{14}{11}$ 1722.

Fänrik.

Westö, Johan; från fältväbel fänrik vid Gottlands ståndsdragoner, senatens fullm. $\frac{17}{8}$ 1713.

Riddarhusgenealogierna

Till innevarande års adelsmöte hade friherre Johannes Rudbeck inlämnat en motion af följande lydelse:

De å Riddarhuset förvarade genealogierna äro, som bekant, mycket ofullständiga och jämväl otillförlitliga, särskildt beträffande äldre tider. För att åstadkomma en välbehöflig förbättring härutinnan erfordras, *dels* att tillgängliga rättelser och tillägg till genealogierna förvärfvas, *dels ock* att genealogierna kritiskt bearbetas och revideras. I först nämnda afseende eller för inlösen af lämpliga genealogiska uppgifter har under senare år till Riddarhusdirektionens förfogande stått ett årligt anslag af 700 kronor. För genealogiernas bearbetning åter har under sista treårsperioden af Direktionen anställts en genealog mot ett årligt arvode af 1,600 kronor, hvarjämte årligen 400 kronor varit anslagna för tryckning af genealogiska meddelanden.

Uti sin till innevarande adelsmöte afgifna berättelse har Riddarhusdirektionen under § 8 hemställt, att för hvar och ett af åren 1909—1911 måtte anslås ej belopp af 1,500 kronor till inlösen af genealogiska uppgifter och utredningar samt till ersättande af det särskilda biträde i och för arbetet å stamtaforna, som Direktionen kunde af lämpliga personer påkalla. Däremot har Direktionen icke ansett det vara nödvändigt, att en genealog anställdes å Riddarhuset.

Hvad till en början angår förvärfvandet af genealogiska uppgifter omnämner Direktionen, att en person hembjudit Riddarhuset ej mindre än omkring 4,000 dylika uppgifter till inlösen, hvartill dock det hittillsvarande anslaget ej lämnat tillgång. Förvärfvandet af dylika uppgifter torde utan tvivel vara af största vikt för genealogiernas kompletterande, och glädjande är att forskare finnas, som vilja egna tid och krafter däråt. Då emellertid så rikhaltiga bidrag äro att emotse, synes mig det af Direktionen föreslagna årsanslaget möjligen vara väl lågt, särskildt i betraktande däraf, att genealogiska meddelanden för genealogiernas komplettering skulle, enligt hvad jag har mig bekant, kunna förvärfvas äfven från andra forskare än den nyss angifne. Sålunda skulle det vara af stort intresse, om Direktionen kunde i berörda afseende tillgodogöra sig de viktiga och rika samlingar, som den framstående forskaren och kännaren af våra medeltidsläkter doktor K. H. Karlsson hopbragt. Därest skälig ersättning vore att förvänta, är jag öfvertygad om, att bidrag till genealogiernas fullständigande skulle i långt större utsträckning än hittills inflyta. Af hvad sålunda anförts torde vara uppenbart, att en höjning i det af Direktionen föreslagna beloppet skulle vara af stor betydelse, synes ifrågavarande anslag icke böra sättas under 2,500 kronor årligen.

Detta anslag skulle sålunda hufvudsakligen användas till inlösen af genealogiska uppgifter och meddelanden, ty, som bekant, verkställes införandet af uppgifterna å stamtaforna af riddarhusets tjänstemän. Såsom jag här ofvan påpekat och jämväl i en motion nr 7, till 1905 års adelsmöte framhållit, är en dylik komplettering af stamtaforna icke tillräcklig, utan erfordras därjämte en verklig kritisk bearbetning, af det föreliggande materialet i sammanhang med arkivforskning. Direktionen anser emellertid att ett sådant arbete skulle blifva allt för tidsödande och dyrbart; men det synes dock som om man ytterligare borde taga denna sak i allvarligt öfvervägande. Om för ändamålet anslages ett så pass stort arvode, att en person kunde åt detta arbete ägna hela sin tid och arbetskraft under en följd af

år, samt arbetet anordnades på ett lämpligt sätt, skulle helt visst mycket kunna uträttas. Jag beder att i detta sammanhang få åberopa en af doktor Holger Rosman författad uppsats i ämnet, införd i Personhistorisk tidskrift för år 1905. Ett årsarfvode i berörda afseende af t. ex. 5,000 kronor torde icke anses för högt. Emellertid har jag mig icke bekant, om Riddarhusets tillgångar medgifva en dylik utgift, och innan beslut i sådan riktning fattas torde en fullständig utredning vara af nöden. Sålunda borde uppgöras en plan för arbetets bedrivande samt upplysningar inhämtas, om lämplig person kunde vara att påräkna. Enligt mitt förmenande borde därvid hänsyn icke tagas till, om personen i fråga är af frälse börd eller ej.

I anslutning till hvad jag sålunda anfört, får jag vördsamt hemställa:

1) att Ridderskapet och Adeln må för hvart och ett af åren 1909, 1910 och 1911 ställa till Riddarhusdirektionens förfogande ett anslag af 2,500 kronor att användas till inlösen af sådana genealogiska uppgifter och utredningar, som af Direktionen finnas lämpliga att begagnas vid beriktigandet och fullständigandet af Riddarhusets stamtaflor eller eljest ägnade att för Riddarhuset förvärfvas; samt

2) att Ridderskapet och Adeln måtte uppdraga åt Riddarhusdirektionen att till nästkommande lagtima adelsmöte inkomma med utredning och förslag, på hvad sätt en kritisk bearbetning af riddarhusgenealogierna i ofvan angifvet syfte lämpligen skulle kunna anordnas.

Riddarhusutskottet tillstyrkte motionen och påpekade bl. a.:

att detta anslag borde såsom under de senaste åren varit fallet och direktionen föreslagit, få användas ej blott till inköp af genealogiska uppgifter och dylikt, utan äfven till ersättande af särskildt biträde i och för arbetet å stamtaflorna.

Ur utskottets utlåtande anföres vidare:

Beträffande senare delen af friherre Rudbecks motion ställer sig utskottet i hufvudsak på motionärens sida. Vikten däraf, att riddarhusgenealogierna äro i möjligaste mån tillförlitliga, är större än mängden måhända föreställer sig, då på dessa genealogier grundas utdrag och intyg, hvilka i fideikomiss- och arfstvister samt andra tvistemål äga officiellt vitsord. Emellertid visar såväl den vunna erfarenheten af den under sista treårsperioden anställda genealogens verksamhet som ock motiveringen till friherre Rudbecks motion att en närmare utredning beträffande det lämpligaste sättet att bedriva den kritiska bearbetningen af riddarhusgenealogierna är synnerligen önskvärd.

Friherre Rudbecks motion bifölls af Ridderskapet och Adeln.

Det intresse för riddarhusgenealogierna som sålunda lagts i dagen kan icke annat än glädja hvarje vän af personhistorisk forskning. Redaktionen för Personhistorisk Tidskrift har i sin mån velat bidraga till att sprida kännedomen om detta beslut och vill till allmänheten rikta en uppmaning att med angifvande af källan insända (vederbörligen af två personer bestyrkta) uppgifter, som på ett eller annat sätt kunna anses komplettera eller beriktiga »ättartaflorna.»

Det är på det lifigaste att hoppas, att de »särskilda biträden», i hvilkas händer det ofta nog synnerligen svåra och makt-påliggande arbetet blir lagdt att granska de insända uppgifternas vederhäftighet och att eventuellt införa dem å stamtaflorna, därtill måtte vara väl kvalificerade. Med tanke på de utomordentligt värdefulla genealogiska samlingar, som finnas på riddarhuset, och hvilkas vård och komplettering fordra mycken omtanke och arkivvana, är det — ehuru lättförklarligt — att beklaga, att hittills vid

riddarhusdirektionens rekrytering afseende icke fästs därvid att i direktionen alltid borde finnas någon, som med intresse för dessa frågor förenar sakkännedom. Då nu också genealogsysslan indragits, torde det bli nödvändigt för direktionen att för den begärda utredningen anlita sakkunniga arkivmän samt tillsvidare för granskning af de insända uppgifterna vända sig till specialister, innan detta material blir inköpt och eventuellt infördt å stamtaflorna. Därtill behöfdes endast en mindre del af anslaget, och direktionen kunde då vara säker på att riddarhusets intressen i detta fall bli så väl tillgodosedda, som det lilla anslaget kan medgifva. Allmänheten kunde då med större förtroende i personhistoriska ärenden vända sig till riddarhuset.

Personhistorisk litteratur

(Tillägg till s. 48.)

Släkten Wilskman av Atle Wilskman. 103 s. + I släktafla. Med flera portr. i texten. Helsingfors 1907. Pr. 4,50.

Det torde ej anses obefogadt att i Personhistorisk tidskrift anmäla ofvanstående arbete, ehuru det är tryckt i Finland och har en finländsk man till författare. Det afhandlar nemligen en svensk släkt och är skrifvet på vårt modersmål.

Släkten *Wilskman* härstammar från en bonde i Sörby socken, Vester-götland. Namnet togs efter Vilske härad af dennes son, borgmästaren i Sköfde *Esbern Wilskman* (f. 1642, † 1693). Släkten spred sig efterhand till olika delar af landet och till Finland. Skånegrenen och Vestgöttagrenen hafva lemnat skådebanan, och släkten kan derefter sägas vara utdöd här i landet. Den tredje grenen, Östgöta-finska, fortlevver deremot, i Finland. En släktmedlem, kaptenen, slutligen öfverstelöjtnanten, *Pär Georg Wilskman* adlades 1772 *von Wilskman*, men tog ej inträde på riddarhuset. Rörande dennes familj hafva vi¹⁾ satts i tillfälle att lemna några, visserligen ej betydliga, rättelser och tillägg till det i släktboken upptagna schemat. De meddelas efter anteckningar, gjorda af Pär Georg i en familjebibel, som nu innehafves af en medlem af svenska släkten *von Stapelmohr*²⁾. Pär Georgs första äktenskap med *Ulrica Krebs* ingicks på Strömsbro i Svinstads socken, Östergötland, $\frac{1}{2}$ 1747 (ej $\frac{21}{2}$ 1748); hans andra gifte egde rum på Skyllbergs bruk i Lerbo socken, Nerike, $\frac{16}{4}$ 1759 med *Gustava Charlotta de Geer*. I förra äktenskapet föddes bland andra barnen *Sophia Juliana* († $\frac{16}{6}$, ej $\frac{18}{6}$, 1748), *Vilhelmina Ulrica* (f. $\frac{20}{8}$, ej $\frac{21}{8}$, 1750; † $\frac{18}{6}$, ej $\frac{17}{6}$, 1757), *Nils Herman* (f. $\frac{22}{11}$, ej $\frac{21}{11}$, 1753; † $\frac{2}{1}$ 1754). I senare giftet föddes barnen *Pär Wilhelm* (f. $\frac{8}{5}$, ej $\frac{9}{5}$, 1760), *Carl Otto* († $\frac{13}{4}$, ej $\frac{4}{3}$, 1762), *Gustava Lovisa* (f. $\frac{17}{7}$, ej $\frac{16}{7}$, 1764). Dessutom föddes i detta äktenskap en dotter, *Johanna Charlotta* (f. $\frac{28}{3}$ 1767; † på Skyllberg $\frac{4}{8}$ 1767). Man får väl förut-sätta att dessa anteckningar i familjebibeln äro pålitliga, då de efter hand införts af familjefadern sjelf. Enligt fortsatta anteckningar af sonen afled Pär Georg på Kungsbro $\frac{4}{5}$ 1791 och »blef $\frac{10}{5}$ begrafven i Linköpings domkyrka af biskopen Lindblom, hvarvid hela Officers Corpsen af Östgjöta Infanterie åtföljde i procession. Liket fördes sedan till Roxendorffska familjegravven i Östra Skrukeby.»³⁾ De vid barnens döpelseakter fungerande faddrarne uppräknas i familjebibeln.

¹⁾ Genom välvilligt tillmötesgående af med. kandidaten underlöjtnanten *Sten von Stapelmohr*, som ställt dessa anteckningar till Personhistorisk tidskrifts och recensentens förfogande.

²⁾ Pär Georgs dotter Gustava Lovisa blef gift med kaptenen *Gustaf Rudolf von Stapelmohr*.

³⁾ Sonen Pär Wilhelm var gift med *Beata Charlotta von Roxendorff*.

Det kunde haft sitt stora intresse att meddela äfven dessa, men vi nödgas af utrymmesskäl att afstå härifrån.

Den Wilskmanska släktboken är ett samvetsgrant arbete, som röjer trägna studier i svenska och finska källor och kan betraktas som ett mycket värdefullt tillägg till vår genealogiska litteratur. Den typografiska utstyrseln är i alla afseenden enastående utmärkt. Arbetet åtföljes af åtskilliga väl utförda porträtter, facsimiler, vapen och vignetter. Man kunde önskat ännu flera porträtter. Om det ej varit så lätt att skaffa flera för den äldre tiden, borde åtminstone en bild af bokens författare ej sagnats. Den finns där dock ej. Hvadan denna anspråkslöshet?

Författaren är född 1883, blef student i Helsingfors 1902 och fil. magister 1906 samt utnämndes till universitetsregistrator 1907. Han har medhunnit att utgifva flera andra arbeten, såsom: »Resebilder. Rigi» (1904), »Cykelsporten i Finland» (1906), m. m. Hans fader är den också i Sverige kände idrottsmannen, öfverläraren i gymnastik vid Helsingfors universitet, tituläre lektorn *Ivar Edvard Wilskman*, som äfven varit en framstående medlem af den berömda studentkören Muntra Musikanter. Han har uppträdt som författare i gymnastik och aritmetik, både på svenska och finska, samt öfversatt flera svenska författares arbeten till finska.

Historiken till släktboken avslutar författaren med följande vackra ord:

Från männen i den heliga Elins stad, från västgötarna med det svenska namnet och det svenska sinnet stammar ett nytt släkte med nytt språk, nytt fosterland, nya livsmål. Må detta släkte städse med kärlek värna fädernas minne. Må det för kommande led skydda och förkovra det arv av kärlek till fosterjorden, av idoghet och pliktrogenhet som genom sekler bevarats detsamma. Och må det även vara mig förunnat att till Eder, som ännu bären vårt namn, rikta de ord, vilka engång i avskedets stund gävo uttryck åt våra bröders innersta känslor: »Fiender till Svenska moderlandet kunnen I aldrig bliva, därom är jag förvissad; men förbliven allan tid Dess vänner. Skulle det nya herraväldets makt hindra Eder önskan och viljas utövning, så låten med hjärtats och tankens tysta språk välsignelse tilldelas moderlandet! Påminnen Edra barn därom!»

Något bättre citat ur den intressanta släktboken kunna vi ej meddela svenska läsare.

C. S—m.

Notiser

Af *Svenska släkter* under medverkan af Personhistoriska Samfundet utgifna af Torsten Uggla och Vilhelm Ljungfors har nu första häftet utkommit, innehållande: *Atterbom, Billing och Eberstein* (yngre släkten), *Billing* från Varberg, *Crælius, Engelke, Kallenberg* från Brömestad (början). H. 2 väntas utkomma till julen 1908 och beräknas innehålla forts. på *Kallenberg* från Brömestad, *Kallenberg* från Ellinge, *Kalling, Lagerholm, Littorin, Müntzing* m. fl.

Vermlands nation i Lund 1682—1907. Biografiska och genealogiska anteckningar jemte historik af *Carl Sjöström*. Detta arbete är afsedt att bli färdigtryckt mot slutet af innevarande år. Till boken hör en afdelning: Vermlänningar i Lund utanför nation. Subskriptionspris 6 kr. Boken kommer icke i bokhandeln, så att subskription torde anmälas hos författaren: stadsfogde Carl Sjöström, Lund.

Insända porträttförteckningar (7)

Under tiden från $\frac{1}{2}$ 1908 till $\frac{1}{7}$ 1908 ha porträttförteckningar inkommit från följande ägare:

Neptuniorden, Stockholm (gen. A. Zettersten); *Västgöta nation*, Upsala (gen. löjtnant F. af Sandeberg).

Arndt, A. Th., stationsinspektör, Sankt Olof i Kristianstads län; *Bergius, O. G.*, bokhandlare, Vänersborg (gen. G. N. J. Bergius); *Björkman, C. V. E.*, Lübeck; *de Bronikowsky, Fr.*, räntmästare, Halmstad; *Cronstedt till Fullerö, Fr.*, grefve, Fullerö (gen. grefvinnan A-M. Cronstedt f. Hamilton); Familjen *Essén*, Thomastorp, Julita (gen. A. Essén); *Forselius, C. G.*, ingenjör, Stockholm; *Geijer, S.*, f. *Mitander*, fru, Lindfors Bruk; *Hagström, M. f. Stenholm*, fru, Göteborg (gen. N. V. Hagström); *Hagström, N. V.*, banktjänsteman, Göteborg; *Hedberg, J. A.*, kassör, Stockholm; *Kockum, A. J.*, fröken, Göteborg; *Lewenhaupt, G. E.*, grefve, Geddeholm (gen. grefvinnan E. Lewenhaupt f. Beck-Friis och fru Ch. af Forselles f. Adlercreutz); *Låstbom, Th. E.*, Björneborg; *v. Möller, A.*, godsägare, Skottorp; *Norberg, F. W.*, godsägare, Löfnäs, Hammarö; *v. Post, H. f. Fryckberg*, fru, Almarestäket (gen. löjtnant N. Fr. v. Post); *v. Post, N. Fr.*, löjtnant, Stockholm; *Rundgren, K.*, marindirektör, Stockholm; *v. Schéele, J. S. Ch.*, fröken, Göteborg; *Stenholm, N. M.*, kontraktsprost, Österås, Skaraborgs län (gen. N. V. Hagström); *Troili, A.*, f. *Wärnhjelm*, Stockholm (gen. H. Troili).

V. Örnberg

Åter har den svenska släktforskningen gjort en stor förlust. Knappt ett och ett halft år efter Gabriel Anrep har Victor Örnberg slutat sitt verksamma lif. Jag sammanställer med afsikt dessa två namn, ty utan tvifvel komma de att framgent lysa som stjärnor af första ordningen på den genealogiska forskningens område.

Hvad Anrep uträttade för de frälse släkterna, det gjorde Örnberg för de ofrälse, ty båda arbetade i obruten mark. Väl äro deras verk i många fall bristfälliga, men i betraktande af de källor som vid tiden för offentliggörandet stodo dem till buds, måste man erkänna arbetenas stora värde och den energi och uthållighet, som dessa personer ådagalagt för befrämjande af det personhistoriska studiet i Sverige under senare hälften af 1800-talet. Vi, barn af en senare tid, ösa dagligen ur deras arbeten, knappast ägnande en tanke åt den möda, som hvarje liten uppgift kostat sin auktor.

Lars Magnus Victor Örnberg föddes i Nyköping den 17 september 1839. Föräldrarna voro karduanismakaren Janne Örnberg och Thea Feltenberg.

Student i Uppsala 1858, inträdde han efter aflagd kameral-examen i kammarkollegium och arbetade där 1864—1871 som e. o. tjänsteman. Kammarskrifvare 1872 afgick han från denna befattning vid tjänstens indragning 1879. Samma år blef han kanslist i riksmarskalksämbetet och hofexpeditionen, där han 1884 utnämndes till protokollssekreterare. Hofintendent 1894. Då Örnberg ansåg sig förbigången vid expeditionschefsutnämningen 1898, erhöll han begärdt afsked såväl som protokollssekreterare som hofintendent.

Från 1868 tjänstgjorde han som e. o. amanuens i Riksarkivet och blef vid Vadstena landsarkivs inrättande 1899 dess arkivarie. Från denna befattning afgick han 1904 med pension.

Den som förra sommaren hade tillfälle att sammanträffa med Örnberg kunde redan då konstatera att krafterna aftagit högst väsentligt. Man kan därför ej säga, att Örnbergs den 6 juli i Vadstena timade död kom oväntad.

Den afidnes livsverk är koncentreradt i utgifvandet af Svensk Slägtkalender, fyra årgångar 1885—1888, som sedermera af honom fortsattes under titel Svenska Ättartal, tio årgångar 1889—1908. I dessa verk har han med sällspord kärlek till sin uppgift och noggrannhet i arbetet ägnat sig åt utredningen af tusentals hufvudsakligen ofrälse svenska eller till Sverige inflyttade utländska släkter.

Från början starkt påverkad af Anrep, hvilken adelskalender fick utgöra förebilden till Svensk Slägtkalender, blef Örnberg med hvarje årgång mera själfständig och — originell. Med andra årgången kommer det af honom använda beteckningssystemet för utmärkande af de skilda släktleden och deras medlemmar konsekvent till användning för att i delarna 13 och 14 ytterligare utbildas i tydlighet. Om ej idealet af öfverskådlighet, äger det dock förtjänsten framför andra system att på ett begränsadt utrymme kunna meddela det mesta möjliga.

I de första årgångarna är behandlingen hufvudsakligen riktad på de lefvande personerna, öfvergår därpå att omfatta hela släkten för att i de sista årgångarna beröra till största delen utdöda släkter eller endast 1600- och 1700-talet för lefvande släkter. Att de första årgångarna ej kunna mäta sig med de senare, torde vara fastslaget. Dock måste man erkänna, att den fjortonde betecknar en afmattning mot den trettonde, som mer än någon annan del är frukten af hans eget personliga arbete. Den delen visar också framför allt landsarkivens betydelse för släktforskningen.

För personhistoriens vidare utveckling är Örnbergs väldiga stombyggnadsarbete af stor betydelse. Han uppskattade också sitt eget arbete, men visade föga förståelse för personhistoriens ofriga grenar, exempelvis porträttkunskapen.

Jag nämnde ofvan, att Örnbergs originalitet med hvarje årgång blef större. I förordena älskade han att gifva sina medmänniskor del af sina åsikter i åtskilliga frågor, som ej hade något med släktforskning att göra. Och sannolikt blef utgifvaren af Svenska Ättartal med anledning därpå af mången orättvist bedömd. I ett afseende måste dock alla vara ense: att erkänna hans svenska sinnelag.

Ett annat karakteristiskt drag var hans lifliga intresse för Östergötlands kyrkoböcker, hvilka han genomforskat mer än någon. Men att få honom att göra någon närmare bekantskap med samma handlingar från Västergötland var omöjligt.

Det har nyligen mot Örnberg riktats en anmärkning för hans uraktlåtenhet att meddela källförteckningar i arbetena. Anmärkningen kan synas befogad, men torde Örnbergs efterlämnade samlingar kunna gifva forskaren önskade upplysningar härom. Hvar dessa samlingar komma att hamna är oss obekant, men vi hoppas i någon offentlig institution.¹ En annan anmärkning har gällt Örnbergs vana att i en not meddela hela släktutredningar. Utan tvifvel dref han denna »sport» väl långt, men vi måste dock vara tacksamma för hvad han på detta sätt publicerade.

Under åren 1885—1890 var Örnberg sekreterare i Svenska Autografsällskapet och redaktör för dess tidskrift. Från denna tid har samfundet särskild anledning att med tacksamhet erinra sig den afidne.

Af Örnbergs öfriga tryckta arbeten må nämnas Samlingar till beskrifning om Nyköping, Anteckningar om kammarkollegiet I och Seraphimerriddarelängd, samtliga utmärkande sig genom den omsorg, hvarmed de utförts.

Hvad Örnberg skördade af sitt författareskap var ej ekonomisk vinning, ej heller odeladt beröm af kritiken. Att han det oaktadt intill det sista fullföljde sitt arbete vittnar om en mindre vanlig uthållighet, som ej nog kan beundras.

Govert Indebetou

¹ Samlingarna till de 3 första årgångarna af Svensk Släktkalender (1885—87) finnas i Kungl. Biblioteket.

Följande af samfundets skrifter utlämnas åt *ledamöter i samfundet*, efter rekvisition hos skattmästaren, till nedannämnda pris, nämligen:

Svenska Autografsällskapets tidskrift, Del. II, n:is 1—12 (årg. 1889—1896, 346 sid.), lämnas fullständig för 6 kr., lösa häften för 1 kr. för hvarje häfte; dubbelhäftet n:is 11—12 för 2 kr. Ex. tryckt på *bättre papper* (däraf några få fullständiga årg. äro tillgängliga) jämte *Register* till delarna I och II, äfven på *bättre papper* . kr. 20.

Personregister till delarna I och II (44 sid.) kr. 2.

Personhistorisk tidskrift, årg. II (1900, 180 sid.) med 24 porträtt och register samt Dödslista för 1900, 53 sidor . . kr. 5.
Årg. I och III slutsålda.

Personhistorisk tidskrift, årg. IV (1902, 166 sid., med 24 porträtt och register samt Dödslista för 1902, 43 sid.) . . kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. V (1903, 222 sid., med 25 porträtt och register samt Dödslista för 1903, 37 sid.) . . kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VI (1904, 164 + 23 sid., med 22 porträtt och register) kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VII (1905, 167 + 56 sid., med 19 porträtt och register) kr. 5.

Personhistorisk tidskrift, årg. VIII (1906, 133 + 106 sid., med 17 porträtt och register) kr. 5.

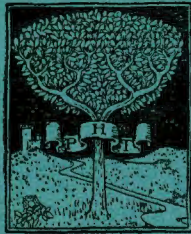
Personhistorisk tidskrift, årg. IX (1907, 111 + 160 sid., med 36 porträtt och register) kr. 5.

Handlingar, utg. genom samfundet:

- I. St: Nikolai kyrkas i Stockholm vigselbok, I. 1604—1650 och 2. 1651—1700 (182 sid.), utg. af F. U. Wrangel kr. 3.
- II. En adlig och furstlig hofpredikant under 1600-talets senare hälft, P. G. Öjer; utg. af Karl af Schmidt (82 sid.) kr. 1:50.
- III. Släkten Aminoff (85 sid + 1 tab.) kr. 5.
- IV. Klosterfolket i Vadstena; af C. Silfverstolpe (168 sid.) . kr. 3.
D:o d:o tryckt på *bättre papper* (i få ex.) kr. 5.
- V. Svenska porträtt i samlingarna vid Uppsala universitet, förteckn. af N. Sjöberg (6 + 87 sid.) med 31 porträtt, ingår som bilaga i årg. III och IV.
- VI. Svenskarne under dannebrogen 1848—50, med tillagg (102 + 24 sid.), af B. Schöldström, med 97 porträtt. Erhålles gm C. E. Fritzes bokhandel, Stockholm.
- VII. Svensk genealogisk litteratur, förtecknad af J. A. Almquist (80 sid.) kr. 2.
- VIII. Porträttsamlingarna å Edsberg och Hedensberg (23 sid. och 14 porträtt + 56 sid. och 3 porträtt), ingå som bilagor i årg. VI och VII.

Ny serie:

1. Köpings stads tjänstemän 1605—1905, af G. Elgenstierna (106 sid.); ingår som bilaga i årg. VIII, h. 3—4.
 2. Kalmar regementes chefer 1623—1907, af F. Rudelius (160 sid. + 23 porträtt); ingår som bilaga i årg. IX, h. 3—4.
- Dödslistor från och med år 1899 till och med år 1903 å . . kr. 1.

Stockholm. P. A. Norstedt & Söner 1908.